
KONSEKVENsutREDNING

Ny 420 kV kraftledning Blåfalli/Sauda-Håvik/Gismarvik

OPPDRAgSGIVER: STATNETT SF

EMNE: KONSEKVENsutREDNING

FAGOMRÅDER: LANDSKAP, FRILUFTSLIV OG REISELIV

DATO: 28. FEBRUAR 2020

DOKUMENTKODE: 10200439-TVF-RAP-01

Multiconsult

Med mindre annet er skriftlig avtalt, tilhører alle rettigheter til dette dokument Multiconsult.

Innholdet – eller deler av det – må ikke benyttes til andre formål eller av andre enn det som fremgår av avtalen. Multiconsult har intet ansvar hvis dokumentet benyttes i strid med forutsetningene. Med mindre det er avtalt at dokumentet kan kopieres, kan dokumentet ikke kopieres uten tillatelse fra Multiconsult.

Forsida: Område for planlagt kryssing av Skjoldastraumen.

Foto: Multiconsult Norge AS.

RAPPORT

OPPDRAG	10200439	DOKUMENTKODE	10200439-TVF-RAP-01
EMNE	Ny 420 kV kraftledning Blåfalli/Sauda-Håvik/Gismarvik - Konsekvensutredning	TILGJENGELIGHET	Åpen
OPPDRAGSGIVER	Statnett SF	OPPDRAGSLEDER	Kjetil Mork / Randi Osen
KONTAKTPERSON	Maria Kløverud Lyngstad	SAKSBEHANDLERE	Eva Hjerkin, Andrea Vatsvåg, og Randi Osen
TELEFON	986 46 247	ANSVARLIG ENHET	10105050 Multiconsult Norge AS

03	28.02.2020	Justert høringsversjon	E. Hjerkin, A. Vatsvåg og R. Osen	R. Osen	R. Osen
02	15.02.2020	Høringsversjon	E. Hjerkin, A. Vatsvåg og R. Osen	R. Osen	R. Osen
01	23.11.2018	Komplett førsteutkast	E. Hjerkin, A. Vatsvåg og R. Osen	A. Vatsvåg/R.Osen	R. Osen
00	20.11.2018	Førsteutkast	E. Hjerkin, A. Vatsvåg og R. Osen	A. Vatsvåg/R.Osen	R. Osen
REV.	DATO	BESKRIVELSE	UTARBEIDET AV	KONTROLLERT AV	GODKJENT AV

SAMMENDRAG

Multiconsult Norge AS og underkonsulent Miljøfaglig Utredning AS har på oppdrag fra Statnett utredet konsekvenser for miljø og samfunn av tidligere meldt ny kraftledningsforbindelse på Haugalandet. Utredningene er gjennomført basert på utredningsprogram fastsatt av NVE i februar 2018, etter melding og høring av forslag til utredningsprogram i 2017.

Foreliggende konsekvensutredning vurderer alle alternativer som utredningsprogrammet fra NVE har fastsatt skal utredes, med unntak av Håvik transformatorstasjon og sjøkabler. Håvik transformatorstasjon er tatt ut av dette prosjektet og vil bli behandlet som en separat sak videre. Statnett har gjort en teknisk utredning av sjøkabel over Åkrafjorden, men alternativet er ikke konsekvensutredet.

De alternative traseene berører kommunene Karmøy, Tysvær, Vindafjord og Sauda i Rogaland, samt Etne og Kvinnherad i Hordaland.

Foreliggende rapport omhandler fagtemaene landskap, friluftsliv og reiseliv.

Rapporten er utarbeidet i 2018, og oppdatert med navn på ledningsalternativer i 2020. Det er ikke innhentet ny informasjon i forbindelse med oppdateringen.

Landskap

Områdebeskrivelse og verdivurdering

Innenfor influensområdet på 4 km for kraftledningene berøres landskapsregionene 15 Lågfjellet i Sør-Norge underregion 15.5 Saudafjellet, 17 Breene underregion 17.1 Folgefonna, 20 Kystbygdene på Vestlandet underregion 20.1 Karmøy, 21 Ytre fjordbygder på Vestlandet underregion 21.2 Haugalandet, 22 Midtre bygder på Vestlandet underregion 22.4 Etnefjorden Vindafjorden, 22.5 Saudafjorden og 22.6 Åkrafjorden.

Det er avgrenset 16 delområder for landskap innenfor influensområdet som vist i tabellen under. Av disse er 5 registrert med middels til stor verdi. Disse er 3 Fjellheimråde Matre, 6 Etnefjorden og Etne, 9 Øvre del av Vikedalselva og Fjellgardsvatnet, 10 Vindafjord og 13 Skjoldafjorden/Grindafjorden. Se en kort oppsummering i tabellen.

ID	Navn	Verdi
1	Dalområde Matre	Liten til middels
2	Matersfjorden	Middels
3	Fjellheimråde Matre	Middels til stor
4	Åkrafjorden	Middels
5	Stordalsvatnet	Middels
6	Etnefjorden og Etne	Middels til stor
7	Indre del av Saudafjorden	Liten til middels
8	Etne- og Saudafjellene	Liten til middels
9	Øvre del av Vikedalselva og Fjellgardsvatnet	Middels til stor
10	Vindafjord	Middels til stor
11	Ølen	Middels
12	Vats og Gjerdesdalsvatnet	Middels
13	Skjoldafjorden/Grindafjorden	Middels til stor
14	Tysvær	Middels
15	Førresfjorden, Førlandsfjorden og Akdsalsvatnet	Liten til middels
16	Karmøy	Middels

Konsekvenser

Delstrekning 1: Blåfalli – Litledalen

Alternativ 1.0 A vil stedvis være dårlig tilpasset stedets form og elementer, spesielt ved Bergsstølsvatnet. Det vurderes som positivt at ledningen parallellføres med eksisterende på deler av strekningen fordi området allerede er berørt av kraftledning. Kryssing av Åkrafjorden og Stordalsvatnet vil også i hovedsak foregå som en parallellføring, men på grunn av at kryssingen kommer i et stort og åpent landskapsområde med god synlighet, vil ledningene bli mer fremtredende i landskapet. Konsekvensen vurderes som **middels negativ (- -)**.

Alternativ 1.1 vil stedvis være dårlig tilpasset stedets form og elementer, spesielt kryssing av Opstveitvatnet og ved Ytre Matre. Det vurderes som positivt med parallellføring på deler av strekningen. Kryssing av Åkrafjorden og Stordalsvatnet tilsvarer 1.0 A. Konsekvensen vurderes som **middels negativ (- -)**.

Delstrekning 2: Litledalen Høylandshovda

Alternativ 1.0 B vil bli svært synlig fra bebyggelsen i Litledalen. Den nye ledningen vil sammen med eksisterende inngrep i form av bl.a. to mindre ledningstraseer og en kraftstasjon forringe området ytterligere. Den vil bli synlig fra Etne- og Saudafjellene i området vest for Lykilsvatnet der ledningen går ned dalsiden til Litledalen. Ledningen vil ikke bli direkte synlig fra Løkjelsvatnhytta. Konsekvensen vurderes som **middels til stor negativ (--/---)**.

Alternativ 1.2 vil bli mindre synlig fra bebyggelsen i Litledalen enn alt. 1.0 B. Den vil være synlig innerst i Litledalen og oppe i Auastadlia. Den vil bli godt synlig fra Etne- og Saudafjellene i området vest og sørvest for Lykilsvatnet og Løkjelsvatnhytta. Konsekvensen vurderes som **middels negativ (--)**.

Delstrekning 3: Høylandshovda – Ølen

For Alternativ 1.0 C vil deler av ledningen vil bli noe synlig fra bebyggelsen i Etne og i Stødleområdet. Ledningen og mastene vil ha terreng og vegetasjon i bakkant slik at ledningen forsvinner noe omgivelsene. Parallellføring vurderes som positivt. Den kan imidlertid bli godt synlig i dalsiden, spesielt fra boligområdene i motsatt dalside. Konsekvensen vurderes som **liten til middels negativ (-/--)**.

Alternativ 1.3 er trukket lenger ned mot Etneområdet enn alt. 1.0 C og deler vil bli noe synlig fra bebyggelsen i Etne og i Stødleområdet. Deler av ledningen og noen av mastene vil ligge nede i et dalsøkk og ha terreng og vegetasjon i bakkant slik at synligheten reduseres. Andre deler vil ligge høyt i terrenget og kan bli synlig mot horisonten. Det vurderes som positivt at ledningen parallellføres med eksisterende linje ned mot Ølen. Imidlertid kan den bli godt synlig i dalsiden, spesielt fra boligområdene fra motsatt side av dalen. Konsekvensen vurderes som **liten til middels negativ (-/--)**.

Delstrekning 4: Ølen – Dalsdal

Alternativ 1.0 D vil gå i utkanten av en fremtidig utvidelse av et industriområde og ligger tett på et gårdsbruk ved Heggjabø. Det er uheldig at ledningen går så tett opp til gårdsbruket. Den vil bli godt synlig i den nordlige delen av dalføret som går mellom Steinsland og Ølen og fra Ølen sentrum. I heiområdet vil den bli lite synlig fra Ølen sentrum og Ølensvåg på grunn av topografi. Ved Skjoldafjorden blir ledningen synlig fra områdene rundt Skjold og Otertung. Ledningen blir synlig fra delområdet 10 Vindafjord fra noen høyereliggende partier ved Svartafjell og Hovda. Den blir ikke synlig fra Olalihytta eller den sørlige delen av daldraget mellom Steinsland og Sandeid som er nevnt i rapporten «Vakre landskap i Rogaland». Konsekvensen vurderes som **middels negativ (--)**.

Alternativ 1.4 vil i hovedsak være lik som alternativ 1.0 D med unntak av at 1.4 vil krysse dalføret som går mellom Steinsland og Ølen litt lenger nord og er trukket noe lengre bort fra gårdsbruket ved Heggjabø. Ledningens mastepunkt ligger høyere i terrenget. Det er svært lite som skiller disse alternativene. Konsekvensen vurderes som **middels negativ (--)**.

Delstrekning 5: Dalsdal – Skjoldastraumen

Ved Skjoldafjorden vil alternativ 1.0 E gå langs den østlige fjordsiden og kan bli synlig fra store deler av områdene rundt, spesielt der den krysser Vardafjellet og Storefjellnibba. Her kan noen av mastene stikke over horisonten og bli synlige på lang avstand. Konsekvensen vurderes som **stor negativ (---)**.

Alternativ 1.5 vil gå opp langs daldraget Tørsdal og gå på østsiden av Vardafjellet og Storefjellsnibba, før den vil bli parallellført et lite stykke med eksisterende ledning og deretter gå ned mot Skjoldafjorden. Den vil bli lite synlig fra områdene rundt Skjoldafjorden. Den vil være noe synlig der den går nærmest fjorden, men for det meste vil

Vardafjellet og Storefjellsnibba skjerme. Ledningen vil bli noe synlig fra Tørsdalsvegen, men her vil vegetasjon skjule deler av den. Konsekvensen vurderes som **middels negativ (--)**.

Delstrekning 6: Skjoldastraumen-Dueland

Alternativ 1.0 F vil bli mest synlig lokalt fra Bjoland, men lite synlig fra broa over Skjoldastraumen. Ledningen og mastepunktene vil ligge høyt i terrenget ved Freiåsen og Kringleåsen, og bli godt synlig fra deler av Skjoldafjorden, spesielt fra Nes og Giskevik/Hamn. Konsekvensen vurderes som **middels negativ (--)**.

Alternativ 1.6 vil ligge mer eksponert ut mot Skjoldafjorden og krysse den i et bredere parti enn alt. 1.0 F. Den vil også ligge lavere i terrenget. Kryssingen vil bli lite synlig fra broa over Skjoldastraumen, men godt synlig fra deler av Skjoldafjorden, spesielt fra Nes og Giskevik/Hamn. Konsekvensen vurderes som **middels negativ (--)**.

Delstrekning 7: Dueland – Ådnavatnet

Selv om 1.0 G ikke er en nærføring, det vil være 120-140 m mellom de to ledningene, vurderes det som positivt at ledningen parallellføres med eksisterende linje fordi området allerede er berørt av kraftledning. Kryssingen av Førlandsfjorden vil skje ved eksisterende ledning og over en liten øy, Klovningholmen. Ledningen vil også gå rett over en hytte på østsiden av Førlandsfjorden. Kryssingen vil bli godt synlig i området spesielt fra boligområdet ved Padlane. Kryssingen vil bli noe mer fremtredende enn den er i dag. Konsekvensen vurderes som **liten negativ (-)**.

Alternativ 1.7 kan bli synlig fra området ved Grindafjorden selv om dette vil bli fra relativt lang avstand. Ledningen vil bli svært synlig fra mange områder, spesielt boligområdene ved Aksdal, Nedre Førland og Padlane siden den går over et vegetasjonsfattig heiområde. Konsekvensen vurderes som **middels negativ (--)**.

Alternativ 1.8 vil i hovedsak være lik 1.0 G med unntak at den vil knekke nordvestover etter Storavatnet. Ledningen vil knekke igjen og gå sørvestover ved Holmavatnet til den krysser Førlandsfjorden ved Klovning. Området ved Storavatnet og Holmavatnet, spesielt ved Sagbakken, vil få både ny og eksisterende ledning i synsfeltet. Konsekvensen vurderes som **middels negativ (--)**.

Alternativ 1.9 vil i hovedsak være lik 1.0 G med unntak at den vil krysse Førlandsfjorden litt lenger nord. Hensikten er å unngå kryssing over fritidsbolig rett øst for fjorden. Denne kryssingen vil bli noe mindre forankret i landskapet ettersom parallellføringen avvikes. Konsekvensen vurderes som **middels negativ (--)**.

Delstrekning 8: Ådnavatnet – Gismarvik

Alternativ 1.0 H vil gå sørvestover fra Ådnavatnet til den møter eksisterende ledning og blir parallellført til Gismarvik. Fra områdene ved Haukås, Prestneset og Nakkøya vil eksisterende ledning sammen med den nye bli mer fremtredende i landskapet. Det samme vil gjelde fra Hetlandvågen. Det vil være to alternativer for mastehøyder inn mot Gismarvik. Det høyeste alternativet vil bli noe mer synlig fra omkringliggende områder. Konsekvensen vurderes som **liten til middels negativ (-/--)** i begge tilfeller.

Utvidelse Blåfalli koblingsanlegg

Det vil ikke bli store forandringer i landskapet rundt Blåfalli koblingsanlegg. I bakkant av kontrollhuset vil det bli en skjæring, men denne vil ikke forringe området i særlig grad. Et deponi vil bli anlagt på vestsiden av anlegget. Dette vil medføre noe fjerning av vegetasjon og endring av terreng lokalt. Fjernvirkningen fra Matersfjorden vil ikke endres vesentlig. Konsekvensen vurderes som **ubetydelig til liten negativ (0/-)**.

Ny Gismarvik transformatorstasjon

Stasjonen vil bli svært synlig i nærområdet, men området er en næringspark, hvor det uansett vil komme store inngrep. To deponier vil bli anlagt sørvest for anlegget ved Steinsvatnet og Longavatn. Disse vil ligge forholdsvis greit i terrenget. Deler av stasjonen vil være synlig fra områdene ved Haukås, Prestneset og Nakkøya. Det samme vil gjelde fra Hetlandvågen. Fra disse områdene vil stasjonen påvirke landskapet og forringe området ytterligere. Konsekvensen vurderes som **liten til middels negativ (-/--)**.

Alternativ 2.0 Sauda – Skjoldastraumen

2.0 vil stedvis være dårlig tilpasset stedets form og elementer, herunder daldraget mellom Sandeid og Steinsland, Fjellgardsvatnet og Svandal. Selv om dette ikke er en nærføring, det vil være ca. 120 m mellom de to ledningene,

vurderes det som positivt at ledningen parallellføres med eksisterende ledning på deler av strekningen. Konsekvensen vurderes som **middels negativ (--)**.

Alternativ 2.1 Sauda-Litledalen

For 2.1 vil dalkryssingene bli lokalt synlige, spesielt fra Åbødalen. Den nye ledningen blir synlig fra Løkjelsvatnhytta og viktige friluftsområder i Etne-Saudafjella. Området er i dag preget av kraftutbygging og flere vann er regulert deriblant Lykilsvatnet. Den nye ledningen vil være med på å forsterke dette preget. Dette alternativet medfører tap av store, sammenhengende naturområder med urørt preg (SNUP). Konsekvensen vurderes som **middels negativ (--)**.

3.1 Oppheim-Frøland

Deler av 3.1 fra Oppheim til Frøland vil gå over det særpregede høgheiområdet Olaliområdet og påvirke landskapet negativt. Olaliområdet er et kjerneområde for friluftsliv for hele Haugalandet på vinterstid. Konsekvensen vurderes som **stor negativ (---)**.

Utvidelse Sauda transformatorstasjon

Tiltakene som vil komme i forbindelse med en ev. ny 420 kV ledning vil ikke ha påvirkning på landskapet i vesentlig grad. Konsekvensen vurderes som **ubetydelig til liten negativ (0/-)**.

Alternativ 6.0 Gismarvik – Håvik

6.0 vil krysse både Førresfjorden og Karmsundet og vil bli synlig fra deler av Røyksund- og Gismarvikområdet og fra Bratthelgaland. Ledningen vil også bli godt synlig fra Kopervik og Austreimneset. På grunn av svært høye master vil den bli synlig fra Avaldsnesområdet selv om avstanden er lang. Kryssingene vil oppfattes som en parallellføring og fremheve de eksisterende kryssingene og bli mer fremtredende enn de er i dag. Ny stasjon på Håvik vil bli oppfattes som en forlengelse av industriområdet Hydro Aluminium på Karmøy og forsterke dette. Konsekvensen vurderes som **middels negativ (--)**.

Aluminiummaster kontra stålmaster

For landskapet i de aktuelle områdene vil det være forskjeller mellom aluminiummaster og stålmaster med tanke på synlighet. Aluminiummastene vil være betraktelig lysere i fargen enn stålmastene og vil bli mer fremtredende i landskapet. Konstruksjonsmessig vil mastene til forveksling være like, men overflaten vil ha en annen glans og vil ikke bli mattet over tid på samme måte som stål. Spesielt i klart vær med sol vil det oppstå refleksjoner fra aluminiummastene. Dette sammen med en lysere farge vil gjøre den mer fremtredende i landskapsbildet. Stålmastene med mer matt overflate og en nyanse som er mer ton i ton med et typisk naturlandskap, vil gli bedre inn i omgivelsene. Mot horisonten vil det være væravhengig hvor fremtredende de ulike mastene vil bli. Spesielt mot blå himmel vil aluminiummastene være svært synlige, men mot skyet grå/hvit himmel vil kontrasten være mindre. For stålmastene vil det være motsatt, men i noe mindre grad.

Konsekvensen av tiltaket vurderes å bli noe mer *negativ* for landskapet dersom det bygges aluminiummaster på de aktuelle strekningene.

Avbøtende tiltak

Viktige avbøtende tiltak er å begrense inngrep og ha en god topografi- og landskapstilpasning. Fargesetting av master, linjer og isolatorer kan være aktuelt i mindre landskapsrom og ved nærføring i skogbevokste områder. Aktuelle områder for dette kan være fra Sandeid til og med Fjellgardsvatnet og ved det kulturhistoriske landskapet ved Etne. Områder som er berørt ved anleggelse av kraftledningen skal tilbakeføres og tilpasses omkringliggende landskap.

Oppfølgende undersøkelser

Det foreslås at landskapsarkitekt engasjeres ved endelig vurdering av masteplassing. Det foreslås for øvrig ingen videre undersøkelser og overvåking av hensyn til fagområde landskap.

Friluftsliv

Områdebeskrivelse og verdivurdering

Det er avgrenset 45 delområder for friluftsliv innenfor influensområdet som vist i tabellen under. Av disse er 13 områder registrert med stor verdi. Disse er 9 Etne-Saudafjellene, 11 Bygdarenuten, 17 Valåsen/Vikestølområdene, 22 Ytre

Skjoldafjorden og Romsalandsvågen, 25 Storavatnområdet, 31 Ytre Førlandsfjorden, 33 Ytre Førresfjorden, 35 Bukkøy og Avaldsnes samt laksevasdragene 7 Etneelva, 13 Rødneelva, 15 Vikedalselva, 19 Åmselva og 42 Storelva-Åbøelva. Se en kort oppsummering i tabellen under.

ID	Navn	Verdi
1	Nord for Matersfjorden/Matre	Middels til stor
2	Matre	Liten
3	Matershalvøya nord	Middels
4	Matershalvøya sør	Liten
5	Skånevikfjellet	Middels
6	Stordalsvatnet	Liten til middels
7	Etneelva	Stor
8	Etnefjorden	Middels
9	Etne-Saudafjellene	Stor
10	Trommedalen	Middels til stor
11	Bygdarenuten	Stor
12	Vidhovda	Liten
13	Rødneelva	Stor
14	Lysenuten	Middels
15	Vikedalselva	Stor
16	Døldarheia	Middels
17	Valåsen/Vikestølområdet	Stor
18	Vatnedalen	Liten til middels
19	Åmselva	Stor
20	Øst for Skjoldafjorden	Liten til middels
21	Indre Skjoldafjorden	Liten
22	Ytre Skjoldafjorden og Romsalandsvågen	Stor
23	Nes	Middels
24	Freiåsen	Middels
25	Storavatnområdet	Stor
26	Litlaskogfjellet	Middels
27	Aksdal	Middels til stor
28	Aksdalsvatnet-Fuglavatnet	Middels
29	Rossafjellet-Ådnafjellet	Middels
30	Indre Førlandsfjorden	Liten
31	Ytre Førlandsfjorden	Stor
32	Indre Førresfjorden	Liten
33	Ytre Førresfjorden	Stor
34	Tuastadvatnet	Middels
35	Bukkøy og Avaldsnes	Stor

ID	Navn	Verdi
36	Vågen ved Velle	Liten til middels
37	Fiskå	Middels
38	Kvalavåg, Kolstadmarka og Fotvattenmarka	Middels
39	Vorråvågen	Middels
40	Godfarnes	Middels
41	Tempereidnuten/Birkelandsnuten	Middels
42	Storelva-Åbøelva	Stor
43	Rondehaugen	Middels
44	Rødstjørna-Fløgstadåsen	Middels til stor
45	Skiløyper øst og vest for Hovås	Middels til stor

Konsekvenser

Anleggsfase

Anleggsfasen medfører anleggsaktivitet med trafikk og støy i områder hvor dette ikke er tilfellet i dag, herunder med helikopter som vil være svært forstyrrende. Svært mange av anleggsveiene berører friluftsområder. De største konfliktene mellom veier og friluftslivet vil trolig være der anleggsvegene og anleggsplassene er lagt til eksisterende turstier.

Driftsfase

Delstrekning 1: Blåfalli – Litledalen

Alternativ 1.0 A vil krysse 3 Matershalvøya nord, 4 Matershalvøya sør, 5 Skåneviksfjellet, 6 Stordalsvatnet og 9 Etne-Saudafjella. Ledningen vil forringe attraktivitet og opplevelseskvalitet for alle områdene. Den vil få visuell fjernvirkning for områder som ikke blir direkte berørt. 2 Matre vil i liten grad bli berørt av dette, mens sentrale områder innenfor 1 Nord for Matersfjorden/Matre vil bli mer eksponert. For 1 Nord for Matersfjorden vil opplevelsesverdi og attraktivitet kun i liten grad bli forringet pga. avstanden til ledningen og at flere eksisterende ledninger (herunder to sentralnettsledninger) er synlig herfra. Delområdet 7 Etneelva ligger i god avstand og vil ikke bli påvirket. Konsekvensen vurderes samlet sett som **middels negativ (- -)**.

Alternativ 1.1 kommer i mindre konflikt med 3 Matershalvøya. Innenfor 4 Matershalvøya sør går 1.1. bl.a. gjennom hele turdraget fra Fatlandsdalen-Matersdalen. Alternativet vil være noe mer synlig fra vestre del av 1 Nord for Matersfjorden/Matre, inkludert fra turstier opp til Ulvanosa og Gråfjellet, men mindre synlig fra østre del inkludert Blidalen-området. For de øvrige delområdene vurderes omfanget som tilsvarende som ved 1.0 A. Alternativ 1.1 vurderes samlet sett derfor å medføre **liten til middels negativ konsekvens (- / - -)**.

Delstrekning 2: Litledalen Høylandshovda

Alternativ 1.0 B vil krysse innfallsport til Ljøkelvatnhytta og 9 Etne-Saudafjella. Det vil ikke ha noen vesentlig virkning for friluftsopplevelsen innenfor delområdet. Visuell fjernvirkning vil oppleves også fra motsatt side av Litledalen innenfor samme delområde, herunder fra toppene Hollestadnuten og Smørnut. Det vurderes som potensielt negativt for jaktinteresser (storfugljakt). Konsekvensen vurderes samlet som **liten negativ (-)**.

Alternativ 1.2 vil bli langt mer synlig i 9 Etne-Saudafjella, inkludert fra helt sentrale områder som mot Lykilsvatnet og Turistforeningens løypenett. Det er flere fritidsboliger hvorfra ledningen vil være synlig. 1.2 gir en forringet opplevelsesverdi og har tilsvarende konsekvens for jakt som 1.0 B. Konsekvensen vurderes som **middels negativ (- -)**.

Delstrekning 3: Høylandshovda – Ølen

Alternativ 1.0 C

Alternativet er synlig fra deler av Turistforeningens løypenett og krysser innfallsport til 9 Etne-Saudafjella. Det er synlig fra fritidsboliger bl.a. ved Holmavatnet og Skitatjørna. Det går videre i randsonen til friluftsområdet i retning Ølen hvor det krysser flere av kommunens turstier og innfallsporter til fjellområdet, herunder veien opp til Fjellstølen skisenter med videre tursti mot Olalihytta. Ledningen vil dessuten bli synlig fra skiløypa som går nordover mot Svelten, samt sommerløypa som går til Keiserholla. 7 Etneelva, 8 Etnefjorden, 10 Trommedalen og 11 Bygdarenuten ligger innenfor synlighetsområdet. Alternativet vil også være negativt for storfugl innenfor 10 Trommedalen og 9 Etne-Saudafjella. Konsekvensen blir **middels negativ (- -)**.

Også alternativ 1.3 er synlig fra deler av løypenettet og krysser dessuten turveien innenfor 10 Trommedalen (middels verdi) to ganger. For øvrige delområder vurderes konsekvensen som den samme. Konsekvensen vurderes som **middels negativ (- -)**.

Delstrekning 4: Ølen – Dalsdal

Alternativ 1.0 D går i ytterkant av 16 Døldarheia og krysser her stier fra Ølen. Det går gjennom 18 Vatnedalen hvor det synlig bl.a. fra toppturnmålet Krakkanuten, og videre nær øvre deler av 19 Åmselva. Gjennom 20 Øst for Skjoldafjorden blir det synlig fra turstien opp til Fuglen samt fra Vardafjellet. Det vil gå utenfor 17 Valåsen-Vikestølområdet, men krysser en tursti opp fra Eikelandsvegen og blir synlig fra flere steder innenfor området. Noe av ledningen vil bli synlig fra 12 Vidhovda og 11 Bygdarenuten. Samlet sett er konsekvensen vurdert **som liten til middels negativ (- / - -)**.

Alternativ 1.4 har samme konsekvens.

Delstrekning 5: Dalsdal – Skjoldastraumen

Alternativ 1.0 E går gjennom 20 Øst for Skjoldafjorden hvor det krysser over turmålene Skrubbaugen og Storefjellnibba og blir godt synlig fra toppturnmålet Bjergafjellet. Det blir videre svært godt synlig fra 21 Indre Skjoldastraumen samt de to nærturområdene 24 Freiåsen og 23 Nes. Dette medfører forringelse av opplevelsesverdi. Konsekvensen vurderes som **middels negativ (- -)**.

Alternativ 1.5 er mindre negativt for 20 Øst for Skjoldafjorden og ha mindre fjernvirkning for de øvrige friluftsområdene. Alternativ 1.5 vil medføre **liten til middels negativ konsekvens (- / - -)**.

Delstrekning 6: Skjoldastraumen – Dueland

Alternativ 1.0 F krysser 21 Indre Skjoldafjorden og går videre inn i 24 Freiåsen. Hele traseen bli synlig fra deler av 20 Øst for Skjoldafjorden og 23 Nes. I dette området er landskapet en vesentlig del av opplevelsesverdien, og 1.0 F vil påvirke denne vesentlig. 1.0 F gir **middels negativ konsekvens (- -)**.

Alternativ 1.6 gir ikke direkte påvirkning på 24 Freiåsen. Konsekvensen vurderes som **liten til middels negativ (- / - -)**.

Delstrekning 7: Dueland – Ådnavatnet

Alternativ 1.0 G går forbi Romsalandsvågen (22 Ytre Skjoldafjorden) hvor det i noen grad forringer landskapets opplevelsesverdi. Det går videre gjennom delområde 25 Storavatnområdet og krysser 30 Indre Førlandsfjorden i et område med fritidsboliger. Her går ledningen dessuten rett over en fritidsbolig og blir godt synlig fra både denne og fjorden. 29 Rossafjellet-Ådnafjellet blir berørt i østsiden ned mot fjorden. 1.0 G vil ha en viss fjernvirkning på 24 Freiåsen. Konsekvensen vurderes som opp mot **middels negativ konsekvens (- -)**.

Alternativ 1.7 går i god avstand til 25 Storavatnområdet selv om det også blir synlig herfra. Det vil ha noe større fjernvirkning på 24 Freiåsen enn 1.0 G, og kan bli noe synlig fra 21 Indre Skjoldafjorden. Det går rett forbi 26 Litlaskogfjellet og gjennom områdene 28 Aksdalsvatnet-Fuglavatnet og 29 Rossafjellet-Ådnafjellet hvor den vil bli svært eksponert og medføre tap av mye av SNUP-arealet i området. Samlet vurderes konsekvensen som **middels negativ (- -)**.

Alternativ 1.8 er vurdert som noe mer negativ enn 1.0 G som følge av mindre parallellføring med eksisterende ledning. Konsekvensen vurderes som **middels negativ (- -)**.

Alternativ 1.9 avviker fra 1.0 G ved at kryssing direkte over fritidsbolig unngås. Konsekvensen blir **middels negativ (- -)**.

Delstrekning 8: Ådnavatnet – Gismarvik

Alternativ 1.0 H går i ytterkanten av delområdet 29 Rossafjellet-Ådnafjellet hvor det vil bli godt synlig og i noen grad redusere opplevelsese- og attraksjonsverdien rundt Ådnavatnet. 1.0 H vil gi fjernvirkning til 30 Indre Førlandsfjorden, 31 Ytre Førlandsfjorden, 32 Indre Førresfjorden og 33 Ytre Førresfjorden. Konsekvensen er vurdert som **liten negativ (-)**.

Utvidelse Blåfalli koblingsanlegg

Blåfalli koblingsanlegg ligger utenfor verdifulle friluftsområder. Konsekvensen er **ubetydelig (0)**.

Ny Gismarvik transformatorstasjon

Transformatorstasjonen bygges innenfor et vedtatt industriområde og i god avstand til friluftsområder. Konsekvensen er **ubetydelig (0)**.

Alternativ 2.0 Sauda – Skjoldastraumen

2.0 vil gå i ny trasé gjennom 43 Rondehaugen, randsonen av 9 Etne-Saudafjella og gjennom 44 Rødstjørna-Fløgstadåsen før parallellføring med eksisterende sentralnettsledning gjennom 45 Skiløpper øst og vest for Hovås og videre inn igjen i 9 Etne-Saudafjella. Fra sistnevnte blir den godt synlig bl.a. fra Sauda skisenter i Svandalen og fra Turistforeningens turstier. Den blir den synlig bl.a. fra toppurtmålet Bjørndalsnuten ved kryssing over Nordre Bjørndalsvatnet og Botnavatnet innenfor Etne-Saudafjella. 2.0 går videre ned mot Fjellgardsvatnet i Vindafjord, som er en innfallsport til fjellområdet. Her vil ledningen bli synlig fra stier.

Ledningen vil videre gi nærføring til 13 Rødneelva før den krysser over 12 Vidhovda. Den vil bli synlig fra deler av stien opp til 14 Lysenuten, men avstanden er så stor at virkningen vil bli liten fra toppen. Den krysser sti fra Sandeid til 16 Døldarheia, og nedre del av 19 Åmselva før den går inn i 20 Øst for Skjoldafjorden. Ned mot Skjoldafjorden blir den synlig fra 21 Indre Skjoldafjorden og 24 Freiåsen. Alternativet er i konflikt med storfugl i flere funksjonsområder i Sauda og Vindafjord innenfor delområdene 43 Rondehaugen, 9 Etne-Saudafjella og 20 Øst for Skjoldafjorden. **Konsekvensen er vurdert som middels negativ (- -)**.

Alternativ 2.1 Sauda – Litledalen

Ledningen krysser 43 Rondehaugen i samme trasé som 2.0, men går herfra rett inn i 9 Etne-Saudafjella hvor den krysser nær startpunktet til Turistforeningens sti inn til turisthytta Storavassbu. Den krysser videre Lykilsvatnet og turstien til Løkjelvatnhytta. Ledningen berører derfor noen av de viktigste områdene innenfor 9 Sauda-Etnefjella, vil bli godt synlig over store områder og medfører tap av SNUP. **Konsekvensen vurderes som middels til stor negativ (- - / - - -)**.

Alternativ 3.1 Oppheim - Frøland

Alternativ 3.1 vil krysse Olaliområdet innenfor 9 Etne-Saudafjella, herunder stier og p-plass. Den vil bli svært synlig fra løypenettet og forringe attraksjonsverdien. Ledningen går ned til foten av 12 Vidhovda, og blir svært eksponert herfra. Første del av traseen vil også være synlig fra 11 Bygdarenuten, men avstanden begrenser virkningen vesentlig. Konsekvensen vurderes som **middels til stor negativ (- - / - - -)**.

Utvidelse Sauda transformatorstasjon

Det er allerede gitt tillatelse til en utvidelse av arealet for Sauda transformatorstasjon. De tiltakene som må gjennomføres her ved utføring av ny ledning til Gismarvik vil ikke ha noen vesentlige konsekvenser for friluftslivet. Konsekvensen vurderes som **ubetydelig (0)**.

Alternativ 6.0 Gismarvik – Håvik

Alternativet krysser 33 Førresfjorden, hvor det vil bli synlig fra Lindøy (trolig er det mest verdifulle friluftsområdet i fjorden) samt Fosnavåg (statlig sikra område) og Austnesholmane. På Karmsundsiden blir ledningen synlig fra Dragøy innenfor samme delområde. Kryssingen vil også bli synlig fra 32 Indre Førresfjorden. Kryssingen over Karmsundet blir synlig fra 34 Tuastadvatnet, 35 Bukkøy og Avaldsnes, 36 Vågen ved Velle, 37 Fiskå, 38 Kvalavåg, Kolstadmarka og

Fotvattenmarka og 40 Godfarnes. Ledningen går i parallell trasé til eksisterende sentralnettsledning hele veien. Samlet sett vurderes konsekvensen som **liten til middels negativ (- / - -)**.

Mulige avbøtende tiltak

Viktige avbøtende tiltak for dette temaet vil omfatte tiltak som er foreslått under temaet landskap.

I tillegg vil det i anleggsfasen være viktig med informasjon ut til nærmiljø, lokale friluftsansjoner m.m. om planlagte anleggsaktiviteter i de tilfeller hvor disse vil pågå i friluftsområder eller påvirke atkomstmulighetene til disse.

Detaljering av atkomst i anleggsfase og baseplasser må avklares med friluftsansjoner, herunder bør lagring ikke skje på viktige p-plasser eller ved viktige turstier.

Det bør videre foretas justeringer av kraftledninger for å redusere de største direkte konfliktene med friluftslivet.

Oppfølgende undersøkelser

Det er ikke foreslått oppfølgende undersøkelser ut over avklaring om konflikter mellom anleggsveger baseplasser og turstier.

Reiseliv

Områdebeskrivelse og verddivurdering

Etne og Kvinnherad er reiselivsmessig sortert under Visit Sunnhordaland. De største driverne i reiselivet i Sunnhordaland generelt og i de to kommunene spesielt er turstier, fjellturer, hytteturisme, båtturisme, fiske og fjellskiturisme.

Influensområdet til ledninger i Kvinnherad omfatter spesifikt flere friluftsområder, Fjellhaugen skisenter, samt gjestehavner og hytteområder. Her drives også noe naturbasert turisme / gårdsturisme, bl.a. i form av rideturer til Vikestølen og Smiedal fra Åkra.

I Etne omfattes Etnefjella med turstier og turisthytter, fiskevann som Stordalsvatnet og Etneelva (laksefiske), hytteområder, Åkra, Åkrafjorden, gjestehavner og områder for båtturisme. I Etne finnes en rekke historiske attraksjoner, herunder Stødle kirke.

Sauda, Vindafjord, Tysvær og Karmøy er organisert under reiselivsselskapet Destinasjon Haugesund & Haugalandet. Naturattraksjoner, friluftsmuligheter, vikingetidshistorie samt kultur- og festivalliv er det som i hovedsak markedsføres. Herunder kan nevnes Nasjonal Turistveg Ryfylke med diverse severdigheter, Åkrafjorden, Kongsgården med historiesenter og vikingetidsanlegg på Avaldsnes/Bukkøya samt gårdsferie/aktivitetsferie.

Sauda kommune kan innenfor influensområdet by på Sauda skisenter, varierte ski- og fotturløyper samt tilrettelagte muligheter for bading og båtliv på fjorden. Svandalsfossen med tilrettelagt utkikkplattform, Åbøbyen med industriarbeidermuseum, og Allmannajuvet med utstillinger knyttet til gruvedriften i 1880-årene er de største øvrige attraksjonene i influensområdet.

Også Vindafjord kommune kan tilby friluftslivs- og skimuligheter bl.a. i Fjellstølen skianlegg og Olali-området. Her er dessuten flere tilbud innenfor gårds-/aktivitetsturisme.

I Tysvær er det flere tilbud knyttet til Hervikfjorden/Skjoldafjorden om ligger innenfor influensområdet, herunder slusene i Skjoldastraumen. Iht. kommuneplanen er Nedstrandøya og områdene rundt Skjoldafjorden, Hervik og Slåttavik de mest aktuelle reiselivsområdene i kommunen med mange fritidsboliger og campingplasser.

Avaldsnes kongsgård er den største severdigheten i Karmøy. Selve kongsgården ligger utenfor influensområdet, men Bukkøya, hvor det er bygd opp flere kopier av vikingetidshus, ligger delvis innenfor. Som for Tysvær er flere tilbud knyttet til fjord/sjø, herunder friområder ved sjø og Høyvarde fyrhotell.

Næringsområdet «overnatting og servering» er indikator på hvor stor betydning reiselivet har i de berørte kommunene. Næringsområdet bidro i perioden 2010-2017 relativt sett til noe høyere sysselsetting i Etne kommune enn det gjør på fylkesbasis i Hordaland. For de øvrige kommunene lå andelen noe under fylkesnivå.

Området må regnes som regionalt og lokalt viktig for reiselivet, der landskap og natur er en vesentlig del av attraksjonen. Det ligger svært mange fritidsboliger innenfor influensområdet, inkludert innenfor områder hvor det i kommuneplaner

er lagt opp til fortetting. I tillegg er det avsatt nye felt i Sauda (Svandalen) og Etne (Krokavatnet/Basurdevatnet) nær ledningstraseer.

Verdien av reiselivet er vurdert som **middels**.

Konsekvenser

Anleggsfase

Støy og terrenginngrep kan ha en negativ påvirkning på reiselivet i den grad anleggsarbeidene skjer i nærheten av turstattraksjoner eller påvirker tilgjengeligheten til disse. Det er i utredningen pekt på flere konkrete eksempler som må vurderes og håndteres i forbindelse med utarbeidelse av MTA-plan for ledningstraseen som evt. skal bygges.

Driftsfase

Delstrekning 1: Blåfalli – Litledalen

Alternativ 1.0 A vil påvirke landskapet i friluftsområder, inkl. Fjellhaugen skisenter, samt Åkrafjorden. Konsekvensen vurderes som **liten til middels negativ (- / - -)**. Alternativ 1.1. vurderes som noe mindre konfliktfylt pga. større grad av parallellføring med eksisterende ledning og mindre eksponering mot konkrete turistattraksjoner. Konsekvensen vurderes som **liten negativ (-)**.

Delstrekning 2: Litledalen – Høylandshovda

Alternativ 1.0 B vil i noen grad forringe opplevelsen av landskapet fra Litledalselva (Etnevasdraget) og for laksefiskerne her, samt fra Etne-Saudafjellene. Konsekvensen vurderes som **liten negativ (-)**.

Alternativ 1.2 går lenger inn i Etne-Saudafjellene og er mer eksponert fra eksisterende hytter og fra nytt hyttefelt i området Krokavatnet/Basurdevatnet samt DNT-hytte ved Lykilvatnet. Konsekvensen vurderes som **liten til middels negativ (- / - -)**.

Delstrekning 3: Høylandshovda – Ølen

Alternativ 1.0 C vil være synlig fra Etne og Etnefjorden inkl. hytteområder, turistattraksjoner og –tilbud her og i Etne-Saudafjellet. Det vil dessuten krysse innfallsporten til og gå i randsonen til det regionalt viktige vinterutfartsstedet Olalia rundt Fjellstølen skianlegg. Konsekvensen vurderes som **liten negativ (-)**. Alternativ 1.3 er marginalt bedre som følge av at det trekkes noe ut av Etne-Saudafjellet. Konsekvensen er likevel **liten negativ (-)**.

Delstrekning 4: Ølen – Dalsdal

Alternativ 1.0 D vil påvirke landskapet sett fra opplevelsesbedriftene Frønsdal aktivitetsgård og Søre Skogen samt fritidsboliger. Konsekvensen vurderes som **liten negativ (-)**. Alternativ 1.4 vurderes likt.

Delstrekning 5: Dalsdal – Skjoldastraumen

Alternativ 1.0 E er vurdert å ha en vesentlig negativ konsekvens for landskapet rundt Skjoldastraumen, og blir synlig fra en del fritidsboliger langs Skjoldastraumen samt fra opplevelsesbedriften Søre Skogen. Konsekvensen vurderes som **liten til middels negativ (- / - -)**. Alternativ 1.5 er mindre konfliktfylt og vurderes å ha **ubetydelig til liten negativ konsekvens (0/-)**.

Delstrekning 6: Skjoldastraumen – Dueland

Alternativ 1.0 F blir synlig fra fritidsboliger rundt Skjoldastraumen og bautasteinen på Erland. Konsekvensen vurderes som **liten til middels negativ (- / - -)**. Alternativ 1.6 har noe mindre eksponering fra enkelte fritidsboliger, men bli mer eksponert fra fjorden og er vurdert å ha tilsvarende konsekvensgrad.

Delstrekning 7: Dueland – Ådnavatnet

Alternativ 1.0 G blir synlig fra flere hytteområder rundt Skjoldastraumen, Romsalandsvågen, Storavatnområdet og Førlandsfjorden samt fra Skjoldastraumen Camping og Marina og bautaen på Erland. Det går igjennom friluftsområdet Rossafjellet-Ådnafjellet som trolig brukes også av hytteturister. Konsekvensen vurderes som **liten negativ (-)**.

Alternativ 1.7 blir synlig fra fritidsboliger ved Fuglavatnet og Førlandsfjorden, stedvis sett fra området rundt Grindavatnet/Nordavatnet hvor Grindafjord feriesenterer lokalisert, samt fra Aksdal (36) hvor det er flere lokale attraksjoner. Det går også gjennom Rossafjellet-Ådnavatnet. Konsekvensen er satt til **liten til middels negativ (- / - -)**.

Alternative 1.8 vurderes som noe mer konfliktfylt enn 1.0 G som følge av at det gir en ny trasé gjennom Storavatnområdet. Konsekvensen er satt til **liten til middels negativ (- / - -)**.

Alternativ 1.9 unngår kryssing av fritidsbolig i motsetning til 1.0 G. Konsekvensen vurderes likevel som **liten negativ (-)**.

Delstrekning 8: Ådnavatnet – Gismarvik

Alternativ 1.0 H vil bli synlig fra hytteområder langs Førlandsfjorden og Førresfjorden med nærområder, samt friluftsområdet Rossafjellet-Ådnavatnet. Den vil også bli synlig mot horisonten sett fra Melkevik camping i Førlandsfjorden. Eksisterende inngrep og nærføring til eksisterende ledning gjør at konsekvensen vurderes som **liten negativ (-)**.

Utvidelse Blåfalli koblingsanlegg

Utvidelse av eksisterende anlegg vurderes å ha **ubetydelig konsekvens (0)** som følge av liten virkning for landskap og stor avstand fra konkrete turistattraksjoner.

Ny Gismarvik transformatorstasjon

Stasjonen er lokalisert på et industriområde uten verdi for reiselivet. Konsekvensen vurderes som **ubetydelig (0)**.

Alternativ 2.0 Sauda – Skjoldastraumen

Alternativ 2.0 blir synlig fra Turistforeningens turløypenett i Sauda-Etnefjella, Sauda skisenter og hytteområder i Sauda hvor den kan påvirke attraktiviteten til hyttetomter. Konsekvensen vurderes som **liten til middels negativ (- / - -)**.

Alternativ 2.1 Sauda – Litledalen

Alternativ 2.1 vil bli eksponert fra enkelte hytteområder i Sauda og det nye hyttefeltet i området Krokavatnet-Jønsåsvatnet i Etne, samt fra spredte fritidsboliger og DNT-hytta ved Lykilsvatnet i Etne-Saudafjella. Den krysser og blir synlig fra Turistforeningens løypenett. Det gir dessuten noe tap av naturområder uten preg av tekniske inngrep. Konsekvensen vurderes som **liten til middels negativ (- / - -)**.

Alternativ 3.1 Oppheim – Frøland

Alternativ 3.1 går igjennom det populære friluftsområdet Olalia og nær skianlegget Fjellstølen. For reiselivet vurderes konsekvensen som **liten til middels negativ (-)**.

Utvidelse Sauda transformatorstasjon

Tiltak innenfor stasjonsområdet i forbindelse med en ny ledning til Gismarvik vil ikke få negative konsekvenser for reiselivet. Konsekvensen vurderes som **ubetydelig (0)**.

Alternativ 6.0 Gismarvik – Håvik

Alternativ 6.0 vil bli svært eksponert i landskapet, bl.a. fra Høyevarde fyrhotell. Det vil også bli synlig fra sørenden av Bukkøya utenfor Avaldsnes kongsgård, samt overnattingsstedet Parken Terrasse (46). Karmsundet er allerede sterkt inngrepspreget og det er vurdert som usannsynlig at tiltaket vil få noen negative økonomiske virkninger for reiselivet som næring.

Konsekvensen vurderes som **liten negativ (-)**.

Mulige avbøtende tiltak

Landskapsmessig tilpasning og istandsetting vil være de viktigste avbøtende tiltakene for reiselivet. Se temautredning for landskap.

Det bør i utgangspunktet ikke etableres anleggsplasser nær turistattraksjoner og –anlegg, slik som ved Høyevarde fyrhotell ved bygging av 6.0 over Karmsundet.

For øvrig vil det være viktig med informasjon til lokale reiselivsoperatører om planlagte arbeider i anleggsfasen, og hvordan disse evt. vil påvirke ferdsel langs atkomstveger til friluftsområder m.m.

Oppfølgende undersøkelser

Det er ikke foreslått oppfølgende undersøkelser for dette temaet.

INNHOLDSORTEGNELSE

1	Innledning	18
2	Metodikk	19
2.1	Delstrekninger	19
2.2	Tiltakets influensområde	19
3	Landskap	22
3.1	Innledning	22
3.1.1	Bakgrunn for utredningen.....	22
3.1.2	Begreper og definisjoner.....	22
3.1.3	Avgrensing mot andre fagtema	24
3.2	Metodikk.....	24
3.2.1	Datagrunnlag og -kvalitet.....	24
3.2.2	Delområder	25
3.2.3	Verdi- og omfangskriterier	25
3.3	Kraftledningers påvirkning på landskapsbildet	26
3.4	Områdebeskrivelse og verdivurdering	27
3.4.1	Landskapets hovedkarakter	27
3.4.2	Landskapsregion 15, Lågfjellet i Sør-Norge	27
3.4.3	Landskapsregion 17, Breene	28
3.4.4	Landskapsregion 20, Kystbygdene på Vestlandet	28
3.4.5	Landskapsregion 21, Ytre fjordbygder på Vestlandet	28
3.4.6	Landskapsregion 22, Midtre bygder på Vestlandet	28
3.5	Delområder	29
3.6	Områdebeskrivelse og verdivurdering	29
3.6.1	Delområde 1, Dalområde Matre	31
3.6.2	Delområde 2, Matersfjorden	32
3.6.3	Delområde 3, Fjellheimområde Matre.....	33
3.6.4	Delområde 4, Åkrafjorden	34
3.6.5	Delområde 5, Stordalsvatnet	36
3.6.6	Delområde 6, Etnefjorden og Etne	37
3.6.7	Delområde 7, Indre del av Saudafjorden	39
3.6.8	Delområde 8, Etne- og Saudafjellene.....	41
3.6.9	Delområde 9, Øvre del av Vikedalselva og Fjellgardsvatnet	41
3.6.10	Delområde 10, Vindafjord.....	43
3.6.11	Delområde 11, Ølen	44
3.6.12	Delområde 12, Vats og Gjerdesdalsvatnet	45
3.6.13	Delområde 13 Skjoldafjorden/Grindafjorden	46
3.6.14	Delområde 14 Tysvær	49
3.6.15	Delområde 15 Førresfjorden, Førlandsfjorden og Akdalsvatnet	50
3.6.16	Delområde 16, Karmøy	51
3.7	Omfang og mulige konsekvenser	58
3.7.3	Konsekvenser av Sauda transformatorstasjon / Sauda – Gismarvik samt kobling 3.1.....	66
3.7.4	Konsekvenser av alternativ 6.0 Gismarvik – Håvik.....	68
3.7.5	Konsekvenser aluminiummaster kontra stålmaster	68
3.8	Avbøtende tiltak	71
3.8.1	Begrense inngrep	71
3.8.2	Topografi -og landskapstilpasning	71
3.8.3	Fargesetting av master, ledninger og isolatorer	71
3.8.4	Tilbakeføring av berørte områder	72
3.9	Oppfølgende undersøkelser	72
4	Friluftsliv.....	73
4.1	Datagrunnlag og datakvalitet.....	73
4.1.1	Datagrunnlag og -kvalitet	73
4.1.2	Verdi- og omfangskriterier	74
4.2	Områdebeskrivelse og verdivurdering	75
4.2.1	Overordnede trekk.....	75
4.2.2	Registrerte friluftsområder	83
4.2.3	Verdivurdering	97
4.3	Mulige konsekvenser	106
4.3.1	0-alternativet	106
4.3.3	Konsekvenser av Sauda transformatorstasjon / Sauda – Gismarvik samt kobling 3.1.....	119

4.4	Mulige avbøtende tiltak	124
4.5	Oppfølgende undersøkelser	124
5	Reiseliv	125
5.1	Datagrunnlag og datakvalitet.....	125
5.1.1	Datagrunnlag og -kvalitet.....	125
5.1.2	Verdi- og omfangskriterier	125
5.2	Områdebeskrivelse og verdivurdering	126
5.2.1	Sunnhordaland.....	126
5.2.2	Haugalandet.....	127
5.2.3	Fritidsbebyggelse	132
5.2.4	Sysselsetting.....	133
5.2.5	Verdivurdering	135
5.3	Mulige konsekvenser	135
5.3.1	Kunnskapsstatus – reiseliv og kraftlinjer	135
5.3.2	0-alternativet	136
5.3.3	Innledning	137
5.3.5	Konsekvenser av Sauda transformatorstasjon / Sauda – Gismarvik samt kobling 3.1.....	144
5.3.6	Konsekvenser av alternativ 6.0 Gismarvik – Håvik.....	146
5.4	Mulige avbøtende tiltak.....	147
5.5	Oppfølgende undersøkelser	147

VEDLEGG

Vedlegg 1. KU-programmet

Vedlegg 2. Fotovisualiseringer

Vedlegg 3. Visualiseringer fra 3D modell

1 Innledning

Multiconsult Norge AS og underkonsulent Miljøfaglig Utredning AS har på oppdrag fra Statnett utredet konsekvenser for miljø og samfunn av tidligere meldt ny kraftledningsforbindelse på Haugalandet. Konsekvensutredningen vurderer alle alternativer som utredningsprogrammet fra NVE har fastsatt, med unntak av Håvik transformatorstasjon og sjøkabler. Utredningen ble utarbeidet i 2018 etter melding og høring av forslag til utredningsprogram i 2017. Rapportene er oppdatert med navn på ledningsalternativer i 2020, men det er ikke innhentet ny informasjon i forbindelse med oppdateringen.

Utredningen består av følgende rapporter fra Multiconsult/ Miljøfaglig Utredning:

- Konsekvensutredning av 420 kV Blåfalli/Sauda - Håvik/Gismarvik - **Landskap, friluftsliv og reiseliv** (Multiconsult rapport 10200439-01-TVF-RAP-01)
- Konsekvensutredning av 420 kV Blåfalli/Sauda - Håvik/Gismarvik **Naturressurser, forurensning og verdiskapning** (Multiconsult rapport 10200439-01-TVF-RAP-02)
- Konsekvensutredning av 420 kV Blåfalli/Sauda - Håvik/Gismarvik **Naturmangfold** (Multiconsult/ Miljøfaglig Utredning rapport 10200439-01-RIM-RAP-01A og B; versjon B er unntatt offentligheten pga. sensitiv artsinformasjon)
- Konsekvensutredning av 420 kV Blåfalli/Sauda - Håvik/Gismarvik - **Kulturminner og kulturmiljø** (Multiconsult rapport 10200439-01-RIM-RAP-02)
- Konsekvensutredning av 420 kV Blåfalli/Sauda - Håvik/Gismarvik – **Sammendrag av konsekvensutredning** (Multiconsult rapport 10200439-01-TVF-RAP-03)

Foreliggende rapport omhandler temaene **landskap, friluftsliv og reiseliv**, og er utarbeidet av Multiconsult. Vi henviser til *Sammendrag av konsekvensutredningen* (Multiconsult rapport 10200439-01-TVF-RAP-03) for omtale av utbyggingsplaner og beskrivelse av overordnet metodikk for konsekvensutredning som er lagt til grunn.

2 Metodikk

Metodikken som er lagt til grunn i utredningen er beskrevet under hvert tema. For tema landskap og friluftsliv er den overordnede metodikken i Vegdirektoratets håndbok V712 (2014) lagt til grunn. Denne er kort beskrevet i *Sammendrag av konsekvensutredningen* (Multiconsult rapport 10200439-01-TVF-RAP-03).

2.1 Delstrekninger

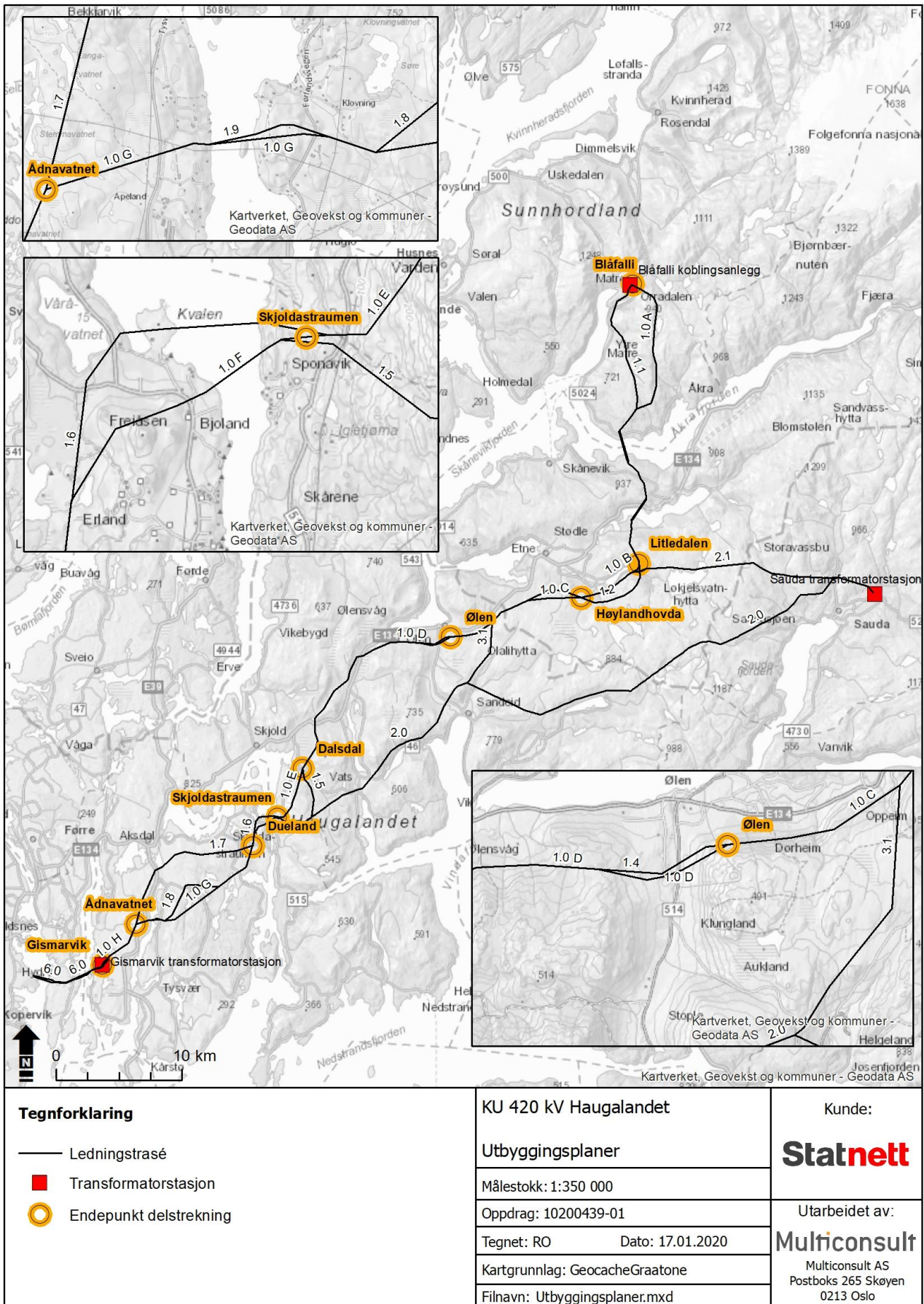
Strekningen mellom Blåfalli og Gismarvik er delt inn i åtte delstrekninger. I konsekvensutredningen er det vurdert omfang og konsekvens for hvert alternativ innenfor disse delstrekningene i tillegg til at det er gjort en innbyrdes rangering. Se Figur 2-1.

Konsekvensene for alternativene 2.0 og 2.1 fra Sauda transformatorstasjon til hhv. Litledalen og Skjoldastraumen samt alternativ 3.1 er utredet separat og ikke innbyrdes rangert (traseene er ikke helt sammenlignbare). Det er en rekke koblingsmuligheter mellom alternativer fra Blåfalli og Sauda, enten fra Litledalen, Ølen eller Skjoldastraumen.

Alternativ 6.0 fra Gismarvik til Blåfalli er ikke omfattet av konsesjonssøknaden som denne utredningen vedlegges, men inngår i konsekvensutredningen.

2.2 Tiltakets influensområde

For temaene landskap, friluftsliv og reiseliv er det lagt til grunn et influensområde på 4 km. Bakgrunnen for dette er at visuelle virkninger generelt vurderes å være små fra større avstander. Influensområdet er vist i Figur 2-2.

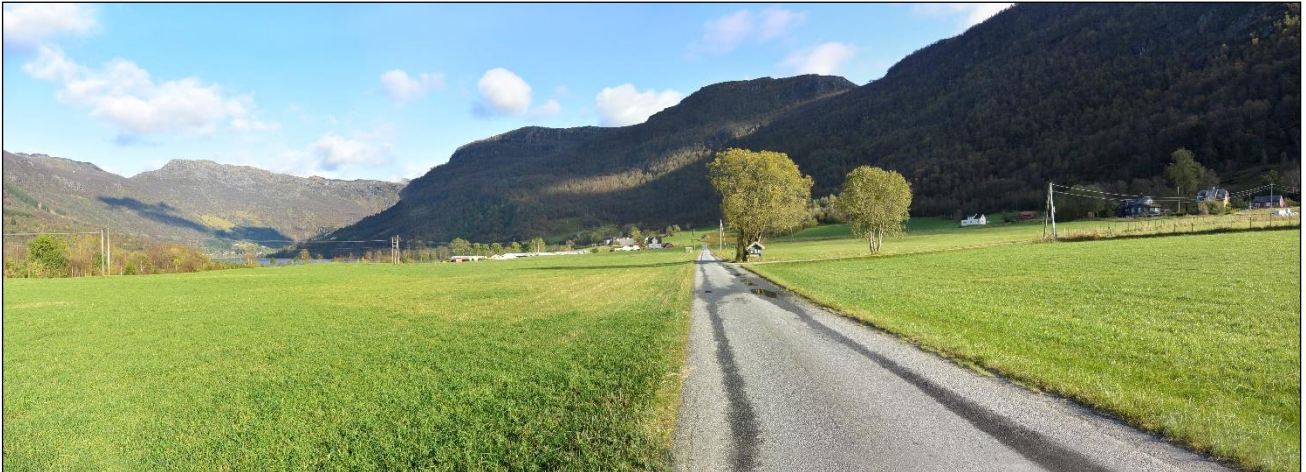
Figur 2-1. Utbyggingsplaner og oversikt over endepunkter for delstrekningene utredningsområdet er oppdelt i.

<p>Tegnforklaring</p> <p> Influensområde</p> <p> Ny 420 kV ledning</p> <p> Transformatorstasjon</p>	<p>KU 420 kV Haugalandet</p>	<p>Kunde:</p> <p>Statnett</p>	
	<p>Influensområde</p>	<p>Målestokk: 1:380 000</p>	<p>Utarbeidet av:</p> <p>Multiconsult</p>
	<p>Oppdrag: 10200439-01</p>	<p>Tegnet: RO Dato: 17.01.2020</p>	<p>Multiconsult AS Postboks 265 Skøyen 0213 Oslo</p>
	<p>Kartgrunnlag: GeocacheLandskap</p>	<p>Filnavn: Delområder landskap.mxd</p>	

Figur 2-2. Influensområde for temaene landskap, friluftsliv og reiseliv.

3 Landskap

3.1 Innledning

3.1.1 Bakgrunn for utredningen

Denne rapporten har til hensikt å belyse landskapets kvaliteter og verdi med tanke på å vurdere mulige konsekvenser av den planlagte 420 kV ledningen mellom Blåfalli/Sauda-Håvik/Gismarvik, for landskapsbildet.

3.1.2 Begreper og definisjoner

Landskap

Begrepet «landskap» er i denne rapporten uløselig knyttet til et konkret geografisk område, selv om alle egenskaper og betydninger ikke nødvendigvis vil være av fysisk karakter. Videre legges definisjonen i Den europeiske landskapskonvensjonen til grunn. Her blir begrepet landskap definert på følgende måte:

Landskap betyr et område, slik folk oppfatter det, hvis særpreg er et resultat av påvirkning fra og samspill mellom naturlige og/ eller menneskelige faktorer. (Nordens landskap, 2003)

I tråd med denne definisjonen omfatter begrepet landskap de fysiske omgivelsene vi lever og beveger oss i. Det omfatter alle typer områder fra villmarkspregete områder, åpent hav og kyst, til jordbrukslandskap med inn- og utmark, skogsbygder, tettsteder og urbane miljøer og alt fra hverdagslandskapet til opplevelsesrike reisemål

Landskapet kan være en viktig identitetsskaper eller skape ramme for opplevelser. Det er mange ulike interesser og brukergrupper knyttet til et landskap, og like mange ulike måter å oppleve landskapet på. Landskapet påvirkes både av menneskelig aktivitet og av naturprosesser, og det er i stadig endring. Landskapet har en egenkvalitet. Derfor er det viktig å beskrive kvalitetene i og verdiene av et landskap for å kunne forvalte det som en ressurs. I tillegg kan landskap stå overfor trusler som forringer kvalitetene dersom ingenting gjøres aktivt for å motvirke dette.

Landskapsbilde

Begrepet landskapsbilde favner landskapets visuelle dimensjon og understreker betydningen av denne i folks opplevelse av landskapet og i vårt forhold til landskapskvalitet (Nordens landskap, 2003).

Landskapsbildet brukes i denne sammenhengen som en betegnelse på de visuelle og estetiske

kvalitetene i landskapet. Begrepet omfatter både det åpne natur- og landbrukslandskapet og det mer bebygde landskapet.

I denne rapporten redegjøres det for landskapet som blir påvirket av utbyggingen av ny 420 kV kraftledning. Landskapets visuelle egenskaper omtales og kvalitetene i landskapet, trusler og dets sårbarhet og tåleevne for inngrep vurderes og beskrives. I tillegg vurderes landskapets verdi. Til slutt vurderes hvilke konsekvenser utbyggingen vil få for det berørte landskapet, og mulige avbøtende tiltak for negative konsekvenser beskrives. Denne informasjonen vil bidra til at hensynet til landskapskvalitetene blir innarbeidet i den videre prosessen, og at man i størst mulig grad velger løsninger som tar vare på området sine kvaliteter for ettertida.

Landskapskarakter

Landskapskarakter er definert på følgende måte:

Landskapskarakterer et uttrykk for samspillet mellom et områdes naturgrunnlag, arealbruk, historiske og kulturelle innhold, og romlige og andre sansbare forhold som særpreger området og adskiller det fra omkringliggende landskap.

Fastsetting av landskapskarakter bygger på en helhetlig tolkning av landskapet slik det forstås og oppfattes, jfr. Den europeiske landskapskonvensjonen.

Tiltaksområdet

Tiltaksområdet omfatter alle områder som blir direkte påvirket av den planlagte utbyggingen med tilhørende aktiviteter. Dette inkluderer i denne rapporten selve kraftledningen med master ledninger og fundament, nye transformatorstasjoner og muffeanlegg. I tillegg kommer nødvendige anleggsveier og andre områder som blir fysisk påvirket, eksempelvis områder til rigg og mellomagring.

Influensområdet

Influensområdet omfatter tiltaksområdet og en sone rundt dette området der man kan forvente fysiske og visuelle effekter ved en eventuell utbygging. Denne sonen inkluderer bl.a. områder som berøres av fjernvirkningen av utbyggingen. Størrelsen på influensområdet vil avhenge av synligheten av tiltaket, som igjen er avhengig av en rekke faktorer:

- Terrengformer og landskapsrom
- Standpunkt, avstand
- Lysforhold, årstider og vær
- Bakgrunn – kontrast eller silhuettvirkning
- Fargesetting
- Vegetasjon

Visuelt influensområde

I forbindelse med kraftledninger snakker man om ulike soner hvor fra master og ledninger er mer eller mindre synlig (Berg, 1996).

Visuelt territorium: Det arealet objektet legger visuelt beslag på. Innenfor denne sona må man flytte blikket for å fange inn hele objektet. Avstanden regnes til 3 x mastehøyden (her vil det normalt tilsi 75-90 m).

Visuell dominanssone: Sona rekker ut til det punktet der betrakteren ikke lengre bare ser objektet (objektet fyller heile synsfeltet), men ser det sammen med omgivelsene. Avstandsverdien vil ligge på 8-10 x objekthøyden (inntil ca. 300 m).

Visuell influenssone: Denne sonen vil være sterkt avhengig av siktforhold og dagslys. Basert på erfaringstall er denne grensen for hvor master og ledninger blir vurdert som godt synlige som et sammenhengende anlegg satt til 4 km.

Visuell siktsone: Sona stekker seg videre til det området der anlegget ikke lengre er synlig. På klare sommerdager kan dette være 20-40 km. Det antas at anlegget fra denne avstanden, tross synlighet vil ha liten betydning for det visuelle inntrykket.

I denne rapporten er grensa for det visuelle influensområdet som utredes satt til 4 km til hver side av traséene (se figur 2-2).

3.1.3 Avgrensing mot andre fagtema

Kulturminner og kulturmiljø

Kulturminner og kulturmiljøer inngår i tema landskap i den grad de representerer vesentlige forhold som inngår i landskapskarakteren, som nøkkelelementer eller strukturer og sammenhenger som preger landskapet. Kulturmiljøer og kulturminner over og under bakken fra alle perioder behandles ellers under tema «kulturminner og kulturmiljø».

Biologisk mangfold

Naturtyper, individer og bestander av plante- og dyrearter omfattes av tema landskap kun i den grad de utgjør en vesentlig del av landskapskarakteren, eksempelvis yrende fugleliv i et fuglefjell. Betydningen av biologisk mangfold i et vitenskapelig og økologisk perspektiv behandles under tema «naturmangfold».

Friluftsliv

Friluftsliv kan inngå i tema landskap i den grad det utgjør en vesentlig del av landskapskarakteren, eksempelvis gjennom utstrakt tilrettelegging eller spor etter intensiv bruk. Verdi- og konsekvensvurderingen for tema landskap skal imidlertid være uavhengig av bruksintensitet eller tilrettelegging/tilgjengelighet, da dette dekkes gjennom friluftslivsutredningen.

Reiseliv

Reiseliv inngår i tema landskap i den grad det utgjør en vesentlig del av landskapskarakteren, eksempelvis gjennom infrastruktur og fasiliteter. Verdi- og konsekvensvurderingen for tema landskap skal imidlertid være uavhengig av bruksintensitet eller grad av utbygging/tilrettelegging for reiseliv. Dette dekkes gjennom utredningen for reiseliv.

3.2 Metodikk

3.2.1 Datagrunnlag og -kvalitet

Området ble befart i oktober 2017. Influensområdet er befart hovedsakelig fra bil og dels til fots. Været på befaringen varierte fra overskyet til strålende sol og var med det nokså bra og gav et greit inntrykk av influensområdet. Registreringene består hovedsakelig av fotografier med avmerking på kart.

Det er også innhentet data fra ulike kilder som beskriver eller gir informasjon om landskap og landskapselementer:

- Beskrivelse av de tekniske planene og oversiktskart.

- Fastsatt utredningsprogram for 420 kV Blåfalli/Sauda-Håvik/Gismarvik, NVE 02.02.2018.
- Statnett sin melding, datert august 2017.
- Norsk institutt for Skog og Landskap (tidligere NIJOS) – beskrivelse av landskapsregion 15 Lågfjellet i Sør Norge, 17 Breene, 20 Kystbygdene på Vestlandet, 21 Ytre fjordbygder på Vestlandet og 22 Midtre bygder på Vestlandet.
- Vakre landskap i Rogaland, Turistforeningen 2009.
- Verdivurdering av landskap i Hordaland Fylke, Aurland Naturverkstad 2011.
- Naturbase – informasjon om kulturlandskap, friluftsområde, naturvernområder m.m.
- Kartdata:
 - Digitalt kartgrunnlag geodata N50
 - NIJOS inndeling i Landskapsregioner og underregioner
 - Norge i bilder og Norge i 3D, samt ortofoto på nett
- VR-modell fra Statnett.

Datakvalitet

Datagrunnlaget vurderes som godt til meget godt.

3.2.2 Delområder

Beskrivelsen av landskapet er basert på kunnskap tilegnet gjennom innsamling av dokumentert materiale (litteratur, kart, m.m.) og befaring i felt. Potensielle delområder befares og dokumenteres med foto.

Inndeling i delområder gjøres på bakgrunn av tabell i Tabell 3-1.

Tabell 3-1 Registreringskategorier for landskapsbilde

Registreringskategori	Beskrivelse
Naturområder	landform/terrengform, vegetasjon, vann etc.
Naturpregete områder	landform/terrengform, vegetasjon, vann, andre elementer etc.
Spredtbygde områder	landform/terrengform, vegetasjon, vann, bebyggelse, andre elementer etc.
Tettbygde områder	landform/terrengform, vegetasjon, vann, bebyggelse, andre elementer etc.
Urbane områder	landform/terrengform, vegetasjon, vann, bebyggelse, andre elementer etc.

Endelig inndeling og avgrensning av delområder gjøres i tillegg på bakgrunn av:

- Romlighet (skala og detaljeringsgrad må korrespondere med prosjektet)
- Det planlagte tiltakets synlighet
- Lokal gjenkjenning av avgrensning og navnsetting

3.2.3 Verdi- og omfangskriterier

For å fastsette verdien av landskapsbildet er det nødvendig å se på de ulike komponentene i landskapsbildet; terrengform, vann, vegetasjon og kulturpåvirkning. De ulike komponentene tillegges vekt etter hvilken betydning de har for landskapsbildet i det aktuelle landskapet.

Verdivurderingen tar utgangspunkt i tre ulike områdetyper:

- Områder der naturlandskapet er dominerende
- Områder i spredt bebygde strøk

- Områder i by og tettbygde strøk

Hvert delområde skal plasseres i en av de tre områdetypene. Det er utarbeidet kriterier for hver områdetype, kriteriene er gjengitt i Konsekvensanalyser V712 (Tabell 3-2). Det skal spesielt redegjøres for hvert enkelt områdes klassifisering.

Tabell 3-2 Kriterier for verdsetting av landskapsbilde

	Liten verdi	Middels verdi	Stor verdi
Naturområder og naturpregete områder	- Områder med reduserte visuelle kvaliteter	- Områder med visuelle kvaliteter som er typiske/representative for landskapet i et større område/region - Områder med vanlig gode visuelle kvaliteter	- Områder med spesielt gode visuelle kvaliteter, som er uvanlige i et større område/region - Områder der landskapet er unikt i nasjonal sammenheng, herunder landskapsvernområder
Spredtbygde områder	- Områder med reduserte visuelle kvaliteter - Områder hvor landskap og bebyggelse/anlegg til sammen gir et mindre godt totalinntrykk	- Områder med visuelle kvaliteter som er typiske/representative for landskapet i et større område/region - Landskap og bebyggelse/anlegg med vanlig gode visuelle kvaliteter	- Områder med spesielt gode visuelle kvaliteter, som er uvanlige i et større område/region - Områder hvor landskap og bebyggelse/anlegg til sammen gir et spesielt godt eller unikt totalinntrykk
Tettbygde og urbane områder	- Områder som bryter med byformen og utgjør et mindre godt totalinntrykk - Områder som har reduserte eller dårlige visuelle kvaliteter eller utgjør et mindre godt totalinntrykk	- Områder med vanlig gode visuelle kvaliteter - Områder som er tilpasset byformen og gir et vanlig godt totalinntrykk	- Områder som forsterker byformen og utgjør et spesielt godt totalinntrykk - Områder som har spesielt gode visuelle kvaliteter eller utgjør et spesielt godt totalinntrykk

Neste trinn består i å beskrive og vurdere utbyggingens omfang og fastsette konsekvensen på bakgrunn av verdi og omfang. Vi henviser til beskrivelse av den overordnede metodikken iht. V712 i *Sammendrag av konsekvensutredningen* (Multiconsult rapport 10200439-01-TVF-RAP-03).

3.3 Kraftledningers påvirkning på landskapsbildet

Metoden beskrevet i håndbok V712 tar utgangspunkt i vurdering av veganlegg og noen av forutsetningene må derfor tilpasses når det gjelder andre typer tiltak. En kraftledning går gjerne horisontalt gjennom landskapet og kan med det være med på å forflåte landskapet. I den grad ledningstraseene går vertikalt i landskapsbildet blir de ofte mer markante. Generelt bør ledningstraseene følge de overordnede strukturene i landskapet, men det er viktig ikke å glemme at de største konfliktene gjerne oppstår i nærmiljøet. Hvordan en kraftledning oppfattes er blant annet avhengig av noen faktorer som er vist i tabellen under. Disse faktorene spiller inn når det skal fastsettes hvilket omfang utbyggingen av ny 420 kV ledningen mellom Blåfalli/Sauda-Håvik/Gismarvik vil ha for landskapsbildet.

Tabell 3-3. Noen av faktorene som avgjør hvordan en kraftledning oppleves.

Mennesket	<ul style="list-style-type: none"> - Ulike interesser og brukere knyttet til landskap - Ulik opplevelse av tiltaket
Kraftledningene	<ul style="list-style-type: none"> - Anleggets form, farge, mønster, skala, tekstur - Utstrekningen av anlegget; antall store installasjoner/bygg/inngrep - Oppstilling, geometrisk mønster, visuell forankring - Lyssetting
Landskapet	<ul style="list-style-type: none"> - Avstand, høyde over havet - Standpunkt, del av synsfelt, bakgrunn, forgrunn - Vær, sikt, lysforhold - Kumulativ effekt, andre attraksjon, landskapsbildets helhet

Hovedpoenget i dette tilfellet er at tiltaket ikke direkte berører alle delene av landskapet, men vil ha mer eller mindre innvirkning på landskapsbildet for store områder og ulike landskapstyper. I denne rapporten vil vurderingen av omfanget beskrive hvordan kraftledningen oppfattes i landskapet, eller sagt med andre ord; hvordan landskapsbildet påvirkes.

3.4 Områdebeskrivelse og verdivurdering

3.4.1 Landskapets hovedkarakter

Beskrivelsen av de overordnede trekkene i landskapet skal gi grunnlag for å vurdere hvordan tiltaket vil framstå, og i hvilken grad det er mulig å tilpasse et tiltak til landskapet. Innenfor influensområdet på 4 km for kraftledningene berøres landskapsregionene 15 *Lågfjellet i Sør-Norge underregion 15.5 Saudafjellet*, 17 *Breene underregion 17.1 Folgefonni*, 20 *Kystbygdene på Vestlandet underregion 20.1 Karmøy*, 21 *Ytre fjordbygder på Vestlandet underregion 21.2 Haugalandet*, 22 *Midtre bygder på Vestlandet underregion 22.4 Etnefjorden Vindafjorden*, 22.5 *Saudafjorden* og 22.6 *Åkraffjorden*.

Landskapsregionene er beskrevet på overordnet nivå i Norsk institutt for bioøkonomi (tidligere Skog og landskap) sitt nasjonale referansesystem for landskap. Beskrivelsene i følgende kapitler omfatter store områder, men gir likevel et innblikk i de områdene utredningen behandler.

3.4.2 Landskapsregion 15, Lågfjellet i Sør-Norge

Regionen er geografisk spredt i Sør-Norge, og består hovedsakelig av store snaufjellsområder opp til 1500 moh. I regionen finnes også smådaler som er under skoggrensen og noen topper med høyfjells karakter. Regionen er den mest vannrike regionen i Norge. Generelt innehar regionen flere tjern og småvann. Flere vassdrag er berørt av vannkraftutbygging. I vest, hvor influensområdet ligger, er det for det meste korte vassdrag og mer vanlig med fosser og stryk enn i øst. Berggrunnen og landformene i regionen er variert, og det er også store variasjoner i løsmasser. Underregionene i vest domineres av bart fjell eller fjell med oppstykket eller tynt løsmassedekke. Det meste av regionen ligger over skoggrensen, men det finnes spredte områder med fjellskog. I vest er vegetasjonen oseanisk. Det er lite bebyggelse i regionen, men det finnes hytter, setre og jakt-, fangst- og/eller fiskebuer. Seterbruk stod tidligere sterkt i noen lavereliggende deler av regionen. Regionen er stedvis i gjengroing, og hytter og skog er i ferd med å gro til rundt setre som tidligere lå i snaufjellsområder.

Underregion 15.5 *Saudafjella* er innenfor influensområdet. Underregionen ligger avgrenset fra andre underregioner i landskapsregion 15, og rammes inn av region 16 *Høgfjellet i Sør-Norge*, 22 *Midtre bygder på Vestlandet* og 23 *Indre bygder på Vestlandet*.

3.4.3 Landskapsregion 17, Breene

Regionen er geografisk spredt med et variert landskap og består av to hovedtyper breer (store platåbreer og botn- og dalbreer/platåbreer). Artsutvalget rundt breene er grunnet harde livsvilkår fattig. I lavereliggende breløse deler av regionen kan det ofte sees sammenhengende vegetasjonsdekke, også nært opp mot breene. Vegetasjonstypene her kan variere fra snøleier til ulike typer ris- og lynghei, tørrgrasbelter, vierkjerr eller frodig bjørkeskog. Stedvis er vegetasjonen påvirket av beite fra sau og rein, også inn mot brekanten. Bresjøene og elvene i tilknytning til breen har ofte en blakket smaragdgrønn farge på sensommeren. Isbreene er store vannmagasin og derfor har flere av breene vassdrag som er bygget ut i forbindelse med vannkraft. Det er også store inngrepsfrie områder i forbindelse med breene i Norge, og flere av breene er nasjonalparker. Underregion 17.1 Folgefonna er innenfor influensområdet. Folgefonna er omgitt av avrunda paleiske fjellformer.

3.4.4 Landskapsregion 20, Kystbygdene på Vestlandet

Regionen går langs vestlandskysten fra Boknafjorden i sør til Romsdalsfjorden i nord. Mye består av et småknudrete relieff, som preges av øyer, halvøyer og skjærgård. Dette danner utallige små våger og sund. Det finnes også storsund og middels store fjorder her. Underregion 20.1 Øygarden/Karmøy ligger innenfor influensområdet, og består av ruglete terreng som er oppdelt i flere øyer og sund. Regionen innehar lite løsmasser og fremstår som karrig og grå. De vanligste løsmassetypene er lynghummus og torvjord. Etter istiden ble det avsatt sand og leire flere steder i senkninger i terrenget. Det finnes også enkelte store morenerygger spredt i regionen. Regionen har milde vintre og flere arter som ikke tåler vinterkulde vokser her. Stedvis er det områder med frodig vegetasjon, men lyngheier, fuktheier og myr dominerer. Gjengroing av treløse områder de siste 50 årene har endret store deler av regionen. Det er også vanlig med granplantinger. Regionen utgjør et av landets kjerneområde for akvakultur, og innehar flere av den norske kystens oppdrettsanlegg. Innenfor jordbruk er det grasproduksjon som dominerer. Det er også storfe- og sauehold her. Bosettingen varierer innad i regionen, og i blant annet Rogaland og Hordaland er det enkelte store befolkningskonsentrasjoner. Landskapsregionen er rik på fornminner, blant annet spesielt langs Karmøy-Fitjarkysten. Det er flere bygninger i regionen som er tilknyttet olje- og fiskeriindustri.

3.4.5 Landskapsregion 21, Ytre fjordbygder på Vestlandet

Regionen strekker seg langs kysten fra Ryfylke til Romsdalsfjorden. Den grenser hovedsakelig mot region 20 (Kystbygdene på Vestlandet) og region 22 (Midtre bygder på Vestlandet). Regionen har et mer åpent preg enn region 22, med vide fjorder og ofte noe lavere terreng. I flere fjorder og sund kan man finne skjær og holmer. Influensområdet befinner seg sør i regionen, hvor landskapet er preget av strandflate med storkupert hei og store åser. I influensområdet finner vi 21.2 Sveio/Haugalandet og Det er lite løsmasser i regionen. Flere steder er det en blanding av tynt løsmassedekke og bart fjell, stedvis også vitringsjord. Ferskvann er også en viktig del av landskapskarakteren i regionen. Regionen har variert vegetasjon, og i sør finner vi et stort artsmangfold. Det er skog som dominerer. I tillegg til løv- og furuskog er det også edelløvskog og eldre styvingstrær i regionen. Det er ikke gran naturlig i regionen, men det er flere granplantefelt. Disse har ofte en kantete avgrensning da de følger eiendomsgrensene. I høyere områder er det hovedsakelig skrinn hei. Løsmassene i området er godt utnyttet til jordbruk. Det er også en stor andel av beitedyr i regionen. Regionen har mange små og store tettsteder.

3.4.6 Landskapsregion 22, Midtre bygder på Vestlandet

Regionen strekker seg fra Gjesdal i Rogaland til Tingvoll på Nordmøre. Regionen har en vid utstrekning med varierte landformer. Paleiske fjellformer med grov mosaikk av større åser, storkupert hei og

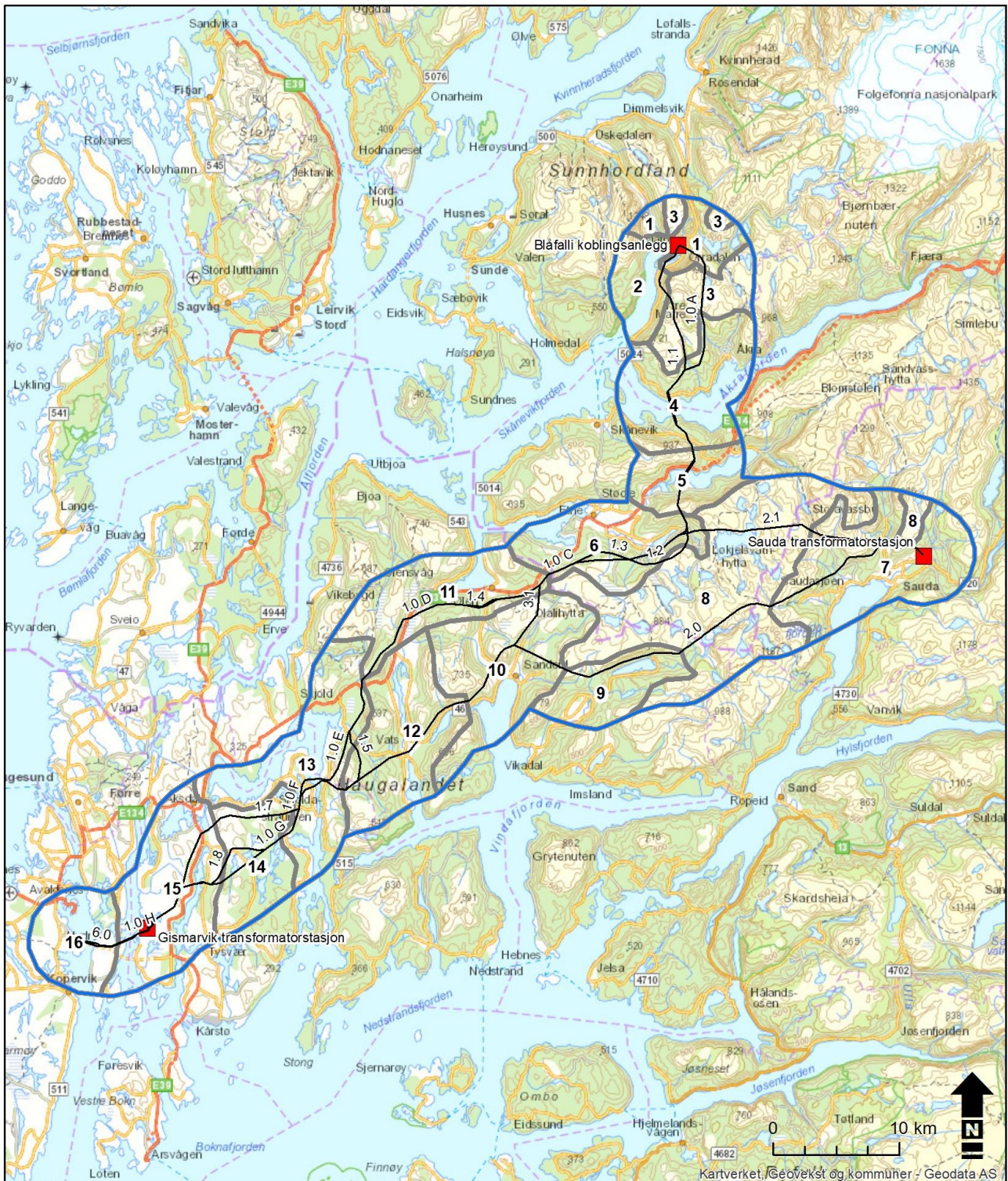
vidder dominerer regionen. I influensområdet finner vi underregionene 22.4 *Etnefjell/Vindafjorden*, 22.5 *Saudafjell/Hylsfjorden* og 22.6 *Åkrafjorden*. Her er ofte dalene og fjordene trange og uoversiktlige. Det er lite løsmasser i regionen, og blottet fjell i kombinasjon med usammenhengende og tynt jorddekke dominerer. Det er likevel frodig i lavereliggende områder langs fjordene. De store fjordløpene karakteriserer regionen. Store og små fjordsjøer samt rennende vann gjennom dalbunnene i regionen er et gjennomgående særpreg i regionen. Mellom høye tinder kan man se breer, og brefargede elver og vann forekommer. Skog dominerer, særlig løv- og blandingskog. Bjørkeskog er vanlig, og det er store innslag av edelløvsskog. Sammen med region 23 er regionen kjerneområde for de best bevarte lauvingsliene i Norge. Som i region 21 er det også her flere plantefelt av gran. Dette er den største jordbruksregionen på Vestlandet, og også den største husdyrregionen i Norge. Grasproduksjon dominerer den dyrka jorden. Regionen har hatt et betydelig seterbruk. Tettstedene ligger for det meste der dalmunningene møter fjorden. Det er også flere industristeder spredt i regionen.

3.5 Delområder

3.6 Områdebeskrivelse og verdivurdering

Området i denne utredningen er delt inn i 16 delområder, der landskapets hovedkarakter har vært bestemmende for inndelingen. Se også Figur 3-1.

1. Dalområde Matre
2. Matersfjorden
3. Fjellheimområde Matre
4. Åkrafjorden
5. Stordalsvatnet
6. Etnefjorden og Etne
7. Indre del av Saudafjorden
8. Etne- og Saudafjellene
9. Øvre del av Vikedalselva og Fjellgardsvatnet
10. Vindafjord
11. Ølen
12. Vats og Gjerdesdalsvatnet
13. Skjoldafjorden/Grindafjorden
14. Tysvær
15. Førresfjorden, Førlandsfjorden og Aksdalsvatnet
16. Karmøy

<p>Tegnforklaring</p> <p> Influensområde</p> <p> Delområder</p>	<p>KU 420 kV Haugalandet</p>	<p>Kunde:</p> <p>Statnett</p>
	<p>Delområder landskap</p>	<p>Utarbeidet av:</p> <p>Multiconsult</p> <p>Multiconsult AS Postboks 265 Skøyen 0213 Oslo</p>
	<p>Målestokk: 1:380 000</p>	
	<p>Oppdrag: 10200439-01</p>	
	<p>Tegnet: RO Dato: 17.01.2020</p>	
<p>Kartgrunnlag: GeocacheBasis</p>		
	<p>Filnavn: Delområder landskap.mxd</p>	

Figur 3-1. Delområder landskap.

3.6.1 Delområde 1, Dalområde Matre

Delområdet består av fjorddaler, fjordvendte U-daler og lågfjellsdaler. Matersdalen er en fjorddal som har en åpen og bred dalmunning liggende like ut i siden av Matersfjorden. I forlengelse av fjorddalen ligger området rundt Fjellhaugvatn og Jamtelandsvatn som er lågfjellsdaler under tregrensa representert som sidedaler og dalhyller med klar U-form med innslag av mindre terrengformer. Deler av Uskedalen ligger innenfor influensområdet og er en fjordvendt U-dal som ligger godt trukket opp fra Matersfjorden.

De romlige egenskapene er knyttet til de flate partiene i dalbunnen og de klart definerte skogkleddesidene. I Uskedalen står store svaflater og fjellvegger av blankskurt granitt i sterk kontrast til et åpent og rolig dalføre. De enkelte daldragene med store vann utgjør til en viss grad en ubrutt sammenheng.

I dalbunnene ligger store vann som Opstveitvatnet, Fjellhaugvatnet og Jamtelandsvatn og utgjør sentrale landskapselement. Skogsvegetasjon preger dalførene, men det finnes også noe åpen kulturmark. Landbruk med stølsdrift og beite har tradisjonelt preget områdene. Det er noen hytter rundt Fjellhaugvatnet og Jamtelandsvatn. Kraftverk med tilhørende anlegg preger en stor del av arealbruken i dag. Matersdalen og Orradalen har noe bosetning som til en viss grad skaper en tettstedstruktur.

Kraftledninger og Fv. 40 danner visuelle sammenhenger spesielt i Matersdalen. Blåfalli kraftverk med tilhørende koblingsanlegg, kraftledninger og inntaksmagasin preger delområdet.

Det er delområdets åpne dalformer som i første rekke definerer landskapsbildet. De store vannene er sentrale formdannende komponenter som sammen med dalformen og infrastrukturen utgjør visuelle sammenhenger. Kraftledninger og Blåfalli kraftverk med tilhørende anlegg trekker verdien ned ved at delområdet er sterkt menneskelig påvirket. Uskedalen trekker verdien opp ved at den skiller seg ut med sine store fjellvegger som står i sterk kontrast til det åpne og rolige dalføret.

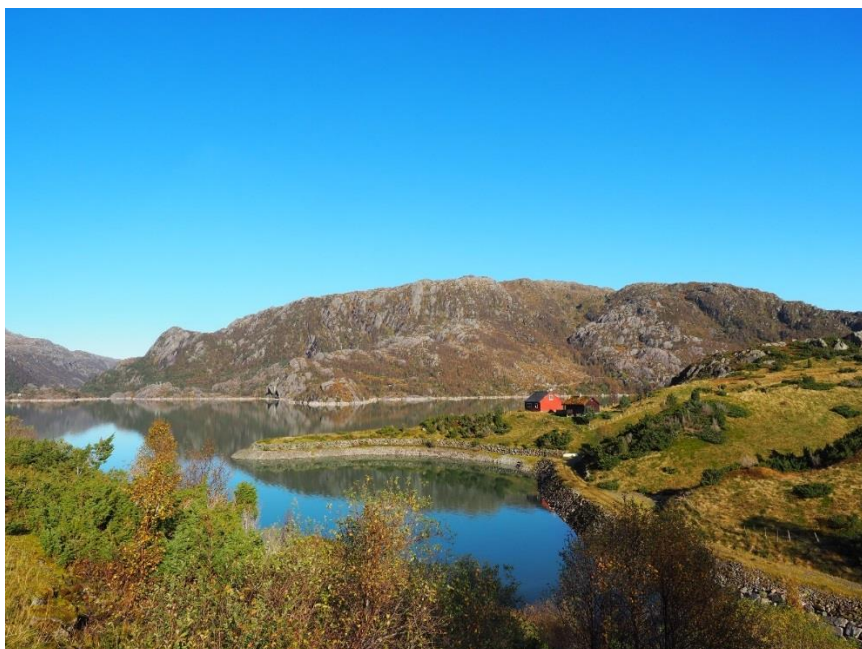
Verdi: liten til middels.

Figur 3-2. Opstveitvatnet i bunnen av Matersdalen.

Figur 3-3. Øvre del av Matersdalen, med Opstveitvatnet i dalbunnen.

Figur 3-4. Fjellhaugvatnet er regulert mellom 375 og 345 moh.

3.6.2 Delområde 2, Matersfjorden

Delområdet består av et middels bredt fjordløp med et landskapsrelieff som i hovedsak er preget av bratte fjordsider. Det middels brede fjordløpet har en definert romlig avgrensning med de bratte fjordsidene. Det er god visuell kontakt mellom fjordsidene med avstander mellom 1-2 km.

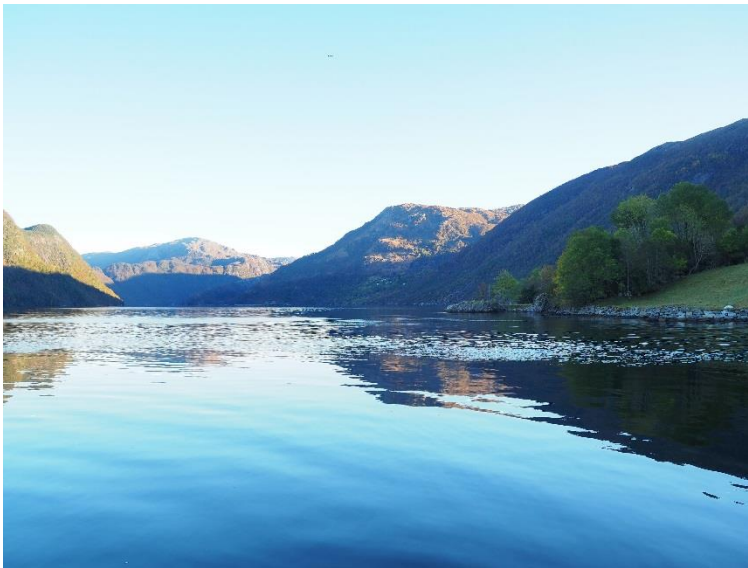
Fjordløpet og de de bratte fjordsidene er viktige naturskapte nøkkelementer. Det er mye løvskog i fjordsidene rundt Matersfjorden. I ytre Matersfjorden, på vestsiden, ligger et naturreservat med edelløvskog bestående av alm-lindeskog, oreskog og eikeskog. Det er også noe kulturlandskap med noe naturbeitemark og gamle styvingstrær rundt fjorden, men mye har forsvunnet på grunn av opphør av den tradisjonelle bruken og intensivering av jordbruksdriften.

Det er noe bosetning og jordbruksdrift. Fjordlandskap er til dels viktig i reiselivssammenheng med ferjeforbindelse og ferjekai. Det finnes små tettsteder og bygder, som Indre og Ytre Matre. Delområdet er preget av kulturlandskap og jordbruk.

Langsgående vei (Fv. 40) preger østsiden av fjorden. Kraftledninger krysser innerst og skaper et visuelt brudd av fjordløpet.

Det er delområdets middels brede fjordløp og den definerte romlige avgrensningen med de bratte fjordsidene som i første rekke definerer landskapsbildet. Kulturlandskap, jordbruk og små bygder er formdannende komponenter som sammen med løvskog utgjør landskapets karakter. Ferjekai, Fv. 40 og kraftledninger preger deler av landskapet.

Verdi: middels.

Figur 3-5. Matersfjorden sett fra ferjeforbindelsen mellom Skånevik og Matre

3.6.3 Delområde 3, Fjellheiområde Matre

Delområdet består av storskala fjellplatå med storkupert hei. Det er et storskala landskap med vidt utsyn. Fra fjellheiområde Matre kan man fra samme punkt ha visuell kontakt til både bremassivene i øst og skjærgård og åpent hav i vest.

Innslag av små og store vann er viktige naturskapte nøkkelementer. Næringsfattige bergarter gir i stor grad et skrint vegetasjonsdekke. Området er i hovedsak lite berørt av tekniske inngrep som vannkraftutbygging og veianlegg. Området er berørt av kraftledninger som følger dalsenkninger. Delområdet er et viktig lokalt og regionalt friluftsområde med god tilgjengelighet både sommer og vinter. Det er lite bosetning i delområdet.

Det er delområdets storskala landskap med vidt utsyn som i første rekke definerer landskapsbildet. De store og små vannene er sentrale formdannende komponenter som sammen med de storkuperte heiene utgjør landskapets karakter. Fjellhaugen skisenter og kraftledninger ligger integrert og er dermed noe underordnet det storskala landskapet. De østlige delene av delområdet har stor verdi på grunn av den visuelle kontakten med bremassivene i øst og ut fra den landskapsmessige sammenhengen det inngår i.

Verdi: middels til stor.

Figur 3-6. Utsikt over Bergstølsvatnet.

Figur 3-7. Utsikt fra området rundt Bergstølen ned mot Fjellhaugen skisenter.

3.6.4 Delområde 4, Åkrafjorden

Delområdet består av et middels bredt fjordløp med et landskapsrelieff som i hovedsak er preget av bratte fjordsider med noen flatere soner med løsmassedekke langs fjordkanten. Det middels brede fjordløpet har en definert romlig avgrensning med de delvis bratte fjordsidene.

Det er god visuell kontakt mellom fjordsidene med avstander på 1-2 km. Fjordløpet og de bratte fjordsidene er viktige naturskaptede nøkkelelementer. Det er mye løvskog med noe innslag av barskog i fjordsidene rundt Åkrafjorden. Det er også noe kulturlandskap med noe naturbeitemark og gamle styvingstrær, men mye har forsvunnet på grunn av opphør av den tradisjonelle bruken og intensivering av jordbruksdrift.

Det finnes en del bosetning, gårdsbruk og jordbruksdrift. Kyrping har en del sommerturisme, bl.a. ligger det hytter og en campingplass ved fjorden. Åkrafjorden er viktig i reiselivssammenheng.

Delområdet har noen små grender og bygder, som Åkra, Kyrping og Tungesvikstranda. Delområdet er preget av skog, kulturlandskap og jordbruk.

Fv. 40 går langs nordsiden av Åkrafjorden til Åkra, mens Fv. 48 og E134 går på sørsiden. Kraftledninger krysser Åkrafjorden flere steder og skaper et visuelt brudd av fjordløpet. Campingplass, veier og kraftledninger (fjordkryssinger) preger deler av området.

Det er delområdets middels brede fjordløp og den definerte romlige avgrensningen med de middels bratte fjordsidene som i første rekke definerer landskapsbildet. Kulturlandskap, jordbruk og små bygder er formdannende komponenter som sammen med skog utgjør landskapets karakter.

Verdi: middels.

Figur 3-8. Åkrafjorden sett fra Eikenes.

Figur 3-9. Åkra.

Figur 3-10 Dagens fjordkryssing over Åkrafjorden sett fra Fv. 40 og sørover.

3.6.5 Delområde 5, Stordalsvatnet

Delområdet er en fjorddal som ligger like sør for Åkrafjorden med Stordalsvatnet i dalbunnen. Landskapsrelieffet er hovedsakelig preget av bratte dalsider med noen flatere soner med løsmassedekke langs Stordalsvatnet.

Fjorddalen har en definert romlig avgrensning med de bratte dalsidene. De flatere partiene og åsene skaper mindre landskapsrom når man beveger seg gjennom delområdet. Daldraget ved Stordalsvatnet utgjør til en viss grad en ubrutt sammenheng, selv om de flatere partiene og åsene skaper mindre landskapsrom.

Stordalsvatnet og de bratte dalsidene er viktige naturskapte nøkkelementer. Det er mest løvskog med noe innslag av blandingskog og plantet skog rundt vannet. Jordbrukslandskap med mindre gårder preger store deler av området.

E134 går langs nordsiden av Stordalsvatnet. Det er planlagt ny trasé for E134 i området. Kraftledninger krysser Stordalsvatnet og skaper til en viss grad et visuelt brudd av daldraget.

Det er delområdets daldrag med Stordalsvatnet og den definerte romlige avgrensninger som i første rekke definerer landskapsbildet. Jordbruk med gårder er formdannende komponenter som sammen med løvskog utgjør landskapets karakter. E134 og kraftledninger preger deler av det.

Verdi: middels.

Figur 3-11. Midtre del av Stordalsvatnet sett fra Norheim.

Figur 3-12. Vestlig del av Stordalsvatnet. Plantefelt midt i øvre del av bildet.

3.6.6 Delområde 6, Etnefjorden og Etne

Delområdet består av et middels bredt fjordløp og en flatere sone av løsmassedekke som ligger i forlengelse av dette. Delområdet har rolige landskapsformer (fjord- og dalsider) med store løsmasseterrasser. Det middels brede fjordløpet og det brede løsmassedekket har en definert romlig avgrensning med rolige fjord- og dalsider.

God visuell kontakt mellom fjordsidene og bredt utsyn fra løsmasseterrassene er viktige naturskapte visuelle egenskaper. Etneelva slynger seg gjennom landskapet og skaper en ubrutt visuell sammenheng. Etnefjorden, Litledalsvatnet, de store løsmasseterrassene og Etneelva er viktige naturskapte nøkkelelementer. Etnevasdraget er for øvrig regnet som den viktigste laksevasdraget i regionen.

Det er mest løvskog med noe innslag av blandingsskog i fjord- og dalsidene rundt Etne. Det finnes kulturlandskap med noe naturbeitemark og gamle styvingstrær. Delområdet har bosetning, gårdsbruk og jordbruksdrift. Det finnes industri og sand- og grusforekomster i området. Tettstedet Etne ligger innerst i Etnefjorden og har en løs tettstedstruktur med en blanding av arkitektur fra ulike tidsepoker.

Delområdet har kulturlandskap av nasjonal interesse på Brakanes/Osnes. Stor konsentrasjon av bergkunst, gravminner og bosetningsspor forteller om lang tids bruk.

Kulturlandskapet, Sørheimsbrotet med sand- og grus forekomster, industriområdet på Tongane og Stødle kirke er viktige menneskeskapte nøkkelementer. Litledalen er påvirket av vannkraftutbygging. E134 og kraftledninger går gjennom området, men ligger godt integrert i landskapet. Det er planlagt ny trasé for E134 i området og denne vil ha negativ påvirkning på kulturlandskapet og trekker verdien noe ned.

Verdi: middels til stor

Figur 3-13. Brakanes/Osnes sett fra Gjerdsvik.

Figur 3-14. Sørheimsbrotet sett fra campingplass langs Etneelva.

Figur 3-15. Etne sett fra Stødle.

3.6.7 Delområde 7, Indre del av Saudafjorden

Delområdet består av et middels bredt fjordløp og en flatere sone av løsmassedekke som ligger i forlengelse av denne. I fjordenden er landskapet flatt, og går i platåer oppover to daler, Herheimsdalen og Åbødalen.

Det middels brede fjordløpet og det brede løsmassedekket har en definert romlig avgrensning med rolige fjord- og dalsider. God visuell kontakt mellom fjordsidene og bredt utsyn fra de ulike platåene er viktige naturskapt visuelle egenskaper. Storelva og Nordelva slynger seg gjennom landskapet og skaper en ubrutt visuell sammenheng.

Saudafjorden, Storelva og Nordelva er viktige nøkkelementer. Skog dominerer landskapet med mye furu langs fjord- og dalsidene, men også med en del bjørk. Det er flere lokaliteter av edelløvskog der denne har fått anledning til å utvikle seg.

Delområdet har bosetning, industri/smelteverk og noe jordbruk. Byen og tettstedet Sauda og Saudasjøen ligger innerst i Saudafjorden og har en bymessig infrastruktur. Sentrum består av murbygninger og trehus, mens tettstedet generelt sett består av trehus og lavblokker i boligområder samt fire industriområder og noe spredt småindustri.

Den over 100 år gamle hjørnesteinsbedriften Sauda Smelteverk med den velkjente blå flammen, by og tettstedet Sauda og Saudasjøen er viktige menneskeskapt nøkkelementer. Industriområdene påvirker landskapsbildet negativt, men forteller også noe om stedets historie og er en del av identiteten til Sauda.

Det er det middels brede fjordløpet og den definerte romlige avgrensningene som i første rekke definerer landskapsbildet. Industri, bygninger og de to elvene er formdannende komponenter som sammen med noe jordbruk utgjør landskapets karakter.

Verdi: liten til middels.

Figur 3-16. Sauda og hjørnesteinsbedriften Sauda Smelteverk.

Figur 3-17. Sauda sett fra Treaskjæret.

Figur 3-18. Bebyggelse i Sauda. Åbødalen i bakgrunnen.

3.6.8 Delområde 8, Etne- og Saudafjellene

Delområdet består av storkupert hei, lågfjellsdaler over tregrensa og lågfjell. Lågfjellet omfatter avrunda fjellrygger og platå i høyde mellom 800 og 1200 moh. Landskapet framtrer som storskala, men med en kupert og vekslende utforming med stor variasjon. Avgrensning mot tilgrensende heilandskap og lågfjellsdaler er glidende og ikke visuelt tydelige. Det er et stort antall vann i området. Lykilsvatnet er en stor innsjø i området som er regulert og er et viktig landskapselement. Det storskala landskapet har et vidt utsyn. I dette delområdet er det en del gjenværende SNUP, dvs. store, sammenhengende naturområder uten tekniske inngrep. Se kartet i Figur 3-32.

Vegetasjonen varierer, men som hovedprinsipp ligger området over tregrensa. Morenedekke avgjør i hvilken grad vegetasjonen er sammenhengende.

Området er et friluftslivområde av stor verdi med stort nett av merka turstier og turisthytter. Løkjelsvatnhytta er turistforeningshytte som ligger flott plassert i vestenden av Lykilsvatnet.

Det er et viktig fjellbeiteområde for sau og område for vannkraft. Damanlegg og reguleringssonen som tidlig på sommeren kan være av betydelig utstrekning, er en del av landskapskarakteren. Delområdet har lite bosetning.

Det er det storskala landskapet med en kupert og vekslende utforming som i første rekke definerer landskapsbildet. Små og store vann er formdannende komponenter som sammen med lavtvoksende vegetasjon utgjør landskapets karakter. Kraftutbygging med damanlegg preger store deler av området og trekker verdien noe ned.

Verdi: liten til middels.

3.6.9 Delområde 9, Øvre del av Vikedalselva og Fjellgardsvatnet

Området i tilknytning til øvre del av Vikedalselva er et vidt og markert dalføre. Området rundt Fjellgardsvatnet er et noe smalere dalføre med markerte skogklede dalsider.

De romlige egenskapene er knyttet til de flate partiene i dalbunnen og de klart definerte skogklede dalsidene. Den karakteristiske jordbruksbygda i øvre del av Vikedalselva gir fine variasjoner mellom dyrket mark og vegetasjon i grupper langs randsoner som skaper flere lokale romopplevelser. Vikedalselva som renner gjennom dalbunnen gir dalrommet liv og spenning og Fjellgardsvatnet er et viktig landskapselement. Vikedalselva er vernet, og er også en viktig elv for laksefiske.

Løvskog i blanding med gran og åpen beitemark gir de slake dalsidene et jevnt grønt bilde. En stort sett godt ivaretatt kantvegetasjon langs Vikedalselva bidrar til økt mangfold.

Gårdsbebyggelse i øvre del av Vikdalselva ligger hovedsakelig fint tilpasset i det harmoniske landskapsrommet. På sørsiden av Fjellgardsvatnet er det hovedsakelig spredt gårdsbebyggelse.

Lokalt sett brytes terrengformer og byggestil av masseuttak, skogsbilveger og bygninger. Kraftledninger går langs den nordlige siden av Fjellgardsvatnet og er godt synlig fra Fv. 745.

Øvre del av Vikedalselva har få tekniske inngrep som virker dominerende på den overordnede landskapsopplevelsen.

Spesielt i øvre del av Vikedalselva er det fin variasjon mellom dyrket mark og vegetasjon i grupper langs randsoner, noe som skaper et harmonisk landskapsrom. Vikedalselva, som renner gjennom dalbunnen, gir dalrommet liv og spenning. Fjellgardsvatnet er et viktig landskapselement i det andre dalføret og tilfører verdi.

Verdi: middels til stor.

Figur 3-19. Øvre del av Vikedalen.

Figur 3-20. Fjellgardsvatnet.

3.6.10 Delområde 10, Vindafjord

Delområdet består av et middels bredt fjordløp og en flatere sone av løsmassedekke som ligger i forlengelse av denne. I fjordenden er landskapet flatt, og strekker seg i hovedsak oppover to daler. Det ene dalføret går over i Olaliområdet, som er et høgheiområde. Olaliområdet er preget av store sammensatte og varierte myrlandskap og gir høgheiområdet særpreg. Daldraget mellom Steinsland og Sandeid er et åpent og helhetlig jordbrukslandskap med karakteristiske bølgende terrengformer som gir daldraget harmoni og særpreg.

Det middels brede fjordløpet har en definert romlig avgrensning med de bratte fjord- og dalsidene. Daldraget mellom Steinsland og Sandeid har bratte og skogkledde dalsider som avgrenser landskapsrommet og reiser seg i fin kontrast mot dalbunnen. Olaliområdet er et åpent landskapsområde med vidt utsyn. Olaliområdet er hele Haugalandregionens utfartssted vinterstid og et friluftsområde av stor verdi.

Det er god visuell kontakt mellom fjordsidene. Elva som bukter seg gjennom daldraget mellom Steinsland og Sandeid skaper spenning og dynamikk. Olaliområdet har ulike terrengformer, innslag av elver og lav skogvegetasjon i dalsider som skaper god variasjon i det ellers åpne landskapet.

Sandeidfjorden, Vestbøelva i daldraget mellom Steinsland og Sandeid og fjelltoppene rundt Sandeid, spesielt Hovda (591 moh.) og Lysenuten (812 moh.), er viktige nøkkelementer.

Det er i hovedsak løvskog med noe blandingskog i dalsidene i området. Det er mye jordbruk og beitemark i området.

Tettstedet Sandeid ligger innerst i Sandeidsfjorden. Det er et lite sentrum med kirke og båthavn. Det er spredt gårdsbebyggelse i dalførene. Fylkesvei 46 som går langs fjorden og gjennom Sandeid og de andre veiene som ligger i dalførene er viktige menneskeskapte nøkkelementer. Kraftledninger som krysser dalførene er godt synlige og bryter terrengformene.

Det middels brede fjordløpet og fjelltoppene rundt Sandeid er viktige formdannende elementer som sammen med de flate jordbruksarealene og de skogkledde dalsidene utgjør landskapets karakter. Daldraget mellom Steinsland og Sandeid og Olaliområdet gir delområdet særpreg.

Verdi: middels til stor.

Figur 3-21. Sandeid.

Figur 3-22. Daldraget mellom Steinsland og Sandeid er et åpent og helhetlig jordbrukslandskap.

3.6.11 Delområde 11, Ølen

Delområdet består av et middels bredt fjordløp og en flatere sone av løsmassedekke som ligger rundt fjorden. I fjordenden ligger Ølsjøen med tettstedene Ølen i øst og Ølensvåg i vest. Fra Ølsjøen strekker det seg i hovedsak tre vide dalfører videre.

Det middels brede fjordløpet har en delvis definert romlig avgrensning med fjord- og dalsider, men blir brutt opp av åpne dalbunner som strekker seg videre innover landskapet. Det er god visuell kontakt mellom fjordsidene. Ølsfjorden og Ølsjøen er viktige naturskaptede nøkkelementer. Det er i hovedsak løvskog med noe blandingsskog i dalsidene i området. Landbruk, industri og tjenesteytende næring dominerer arealbruken.

I det største tettstedet Ølen ligger Ølen videregående skole, idrettshall, svømmehall og landets største privateide slakteri. I Ølen er det også de siste årene satt opp et større kjøpesenter. Ølen har en rikt og mangfoldig butikkutvalg.

Oljevirksomhet har i de siste årene satt sitt preg på Ølensvåg, hvor oljeplattformer ofte er inne for service og overhaling. E134 går fra Etne, langs sørsiden av Ølsjøen og videre sørvestover mot Skjoldafjorden. Det er planlagt ny trasé for E134 og ny 66 kV kraftledning på strekningen Ølen-Våg-Bratthamar.

Det middels brede fjordløpet/Ølsjøen, de flate jordbruksarealene og de skogkledde dalsidene er viktige formdannende elementer som sammen med tettstedene Ølen og Ølensvåg utgjør landskapets karakter. Delområdet er preget av infrastruktur og industri, men det meste ligger godt integrert i landskapet. Ny trasé for E134 og ny 66 kV ledningen vil påvirke landskapet i området og redusere verdien noe.

Verdi: middels verdi

Figur 3-23. Ølen med Ølsjøen i bakgrunnen.

3.6.12 Delområde 12, Vats og Gjerdesdalsvatnet

Delområdet består av et middels bredt fjordløp, Vatsfjorden, og Vatsvatnet som ligger i et dalføre i forlengelse av denne. Gjerdesdalsvatnet ligger i et dalføre med middels bratte dalsider mellom Sandeidfjorden og tettstedet Vats.

Det middels brede fjordløpet, Vatsvannet og Gjerdesdalsvatnet har en definert romlig avgrensning med fjord- og dalsider. Det er god visuell kontakt mellom fjordsidene og dalsidene ved Vatsvatnet og Gjerdesdalsvatnet.

Vatsfjorden, Vatsvatnet, Gjerdesdalsvatnet og fjelltopp Hovda (530 moh.) er viktige naturskapte nøkkelelementer.

Det er i hovedsak løvskog med noe blandingskog i fjord- og dalsidene i området. Av arealbruk er det landbruk og noe tjenesteytende næring.

Bygda Vats (Øvre og Nedre Vats) har noe tettstedstruktur. I Nedre Vats ligger kirka og Vindafjordhallen. På Knapphus i Øvre Vats er det et lite sentrum, med flere ulike typer virksomheter, fra handel til salg/service. Innerst i Vatsfjorden ligger Åmsosen med butikk og kaianlegg.

Fylkesveiene rundt vannene og fjorden skaper til dels visuelle linjer i landskapet. Det er planlagt et nytt vindkraftverk, Dalbygda, med tre turbiner som til dels vil påvirke landskapet, spesielt i nærområdet.

Av menneskeskapte nøkkelementer finnes det et steinbrudd i Knapphus, kirke og idrettsanlegg i Nedre Vats og kaianlegg i Åmsosen.

Det middels brede fjordløpet, de store innsjøene Vatsvatnet og Gjerdesdalsvatnet og de skogkledde dalsidene er viktig formdannende elementer som sammen med de flate jordbruksarealene utgjør landskapets karakter. Delområdet har noe spredt bebyggelse og infrastruktur, men det meste ligger godt integrert i landskapet.

Verdi: middels.

Figur 3-24. Gjerdesdalsvatnet.

Figur 3-25 Vatsvatnet sett fra gården Nesheim.

3.6.13 Delområde 13 Skjoldafjorden/Grindafjorden

Delområdet består av et middels bredt fjordløp med innløp ved Slogvikøya ved Slogvik. Den nesten 2,5 km lange Romsalandsvågen strekker seg vestover. Området er et lavt og småkupert fjordlandskap med avrundede terrengformer. Svabergkysten bukter seg i flere større og mindre viker. Videre nordover

ligger Skjoldastraumen. Dette er et svært smalt stykke av fjorden, bare omtrent 15 meter, og her krysser Fv. 515 fjorden med to broer. Midt i dette sundet ligger en liten holme som bare blir kalt Holmen. Den sterke strømmen i det smale sundet skapte tidligere problemer for skipsfarten, derfor ble Skjoldastraumen sluser bygd i 1908. Slusene er Norges eneste saltvannssluse som fortsatt er i bruk. Lenger nord blir fjorden videre, og sør for Skjold deler fjorden seg i flere retninger. En del snur seg sørvestover og fortsetter som Grindafjorden på andre siden av Nesøya. Den andre delen går østover forbi Otertangen og deler seg i buktene Frøvika i nord og Langalandsvika i sør. Hele fjordsystemet fra innløpet til Hervikfjorden til bunnen av Grindafjorden er 38 kilometer langt.

Det middels brede fjordløpet har flere større definerte romlige avgrensninger med lave avrundede terrengformer. De smaleste fjordformasjonene gir klart markerte romopplevelser. Spesielt Otertang er en småkupert tange innerst i Skjoldafjorden med flere nes og lune småviker som gir et variert og særpreget terreng. Tangen har med sin fremtredende plassering i fjorden stor landskapsmessig betydning. Løvtrevegetasjonen og mindre areal med kulturjord med beiteenger og bjørkehager ligger mellom knausene og ned mot en fin svabergkyst og viker med grusstrender. Det gir et mangfoldig landskapsbilde med flere markerte landskapsrom.

Det er god visuell kontakt mellom fjordsidene. Spesielt er Vikaneset et landskapsområde hvor kontakten til Skjoldafjorden, som forsvinner i horisonten, skaper en særpreget opplevelse. Området har et småkupert terreng ned mot fjorden og er preget av løvskog og kratt. Opprevet og for det meste bratt svabergkyst ligger i fin kontrast til fjorden og til lune viker med fin sand- og grusstrand. I den ene vika skaper gressdekt mark og parkmessig anlagt hage i baklandet intimitet og særpreget. Området har små lokale landskapsrom hvor gammel kulturmark gir fin historisk tilknytning. Det ene neset er blitt utbygget i senere tid og dermed har området mistet noe av sin verdi.

Skjoldafjorden/Grindafjorden har vekslende natur som svaberg, lyngheier, fjell og åser, dype fjorder og velholdt kulturlandskap. Spesielt har området rundt Romsalandsvågen og sørover estetiske landskapsverdier med lavt og småkupert fjordlandskap med avrundede terrengformer. Svabergkysten bukter seg i flere større og mindre viker. Sammen med en rekke øyer og holmer som veksler fra å være nakne til å være kledd med furutrær helt ned til vannflaten gir dette en særpreget og variert landskapsopplevelse. Det er i hovedsak løvskog med noe blandingskog i området. Romsalandsvågen er for øvrig et attraktivt område for padling.

Bygdene Skjoldastraumen, Båtsvik/Dalsbygda og Skjold har noe tettstedstruktur. Området har flere velholdte kulturlandskap. Slusene i Skjoldastraumen er et viktig nøkkelement for området. E134 går langs nordsiden av Skjoldafjorden og Grindafjorden og det er flere mindre veier i området. Det er planlagt en ny 66 kV kraftledning på strekningen Ølen-Våg-Bratthammar. Denne vil gå på nordsiden av Skjoldafjorden og Grindafjorden og vil påvirke landskapet noe i dette området.

Verdi: middels til stor.

Figur 3-26. Romsalandsvågen.

Figur 3-27. Slusene i Skjoldastraumen.

Figur 3-28. Grindafjorden sett fra Nesheim.

3.6.14 Delområde 14 Tysvær

Delområdet består av landformer av lavereliggende småkupert landskap og fjell med mange store og små vann. Landskapet er åpent med vidt utsyn fra deler av fjellområdene. Det høyeste punktet i området er Heggelifjellet (252 moh.). Småkuperte terrengformer, vann og vegetasjon skaper for øvrig til dels mindre underordnede landskapsrom.

Det er store områder med barskog/furuskog i delområdet, mens fjellområdene har et skrint vegetasjonsdekke. Av arealbruk er det noe jordbruk i dalførene. Det er få menneskeskapte nøkkelementer i området. Det er noe spredt bosetning, kraftledninger og Fv.778. Området fremstår ganske urørt med få inngrep. Storavatnområdet har stor verdi for friluftsliv, særlig i forbindelse med padling.

Det lavereliggende småkuperte landskapet med mange store og små vann er formdannende elementer som sammen med lave fjell og store områder med furuskog utgjør landskapets karakter. Delområdet fremstår ganske urørt med få inngrep.

Verdi: middels.

Figur 3-29. Storavatnet sett fra Sagbakken.

3.6.15 Delområde 15 Førresfjorden, Førlandsfjorden og Akdalsvatnet

Delområdet består av to smale til middels brede fjordløp, Førresfjorden og Førlandsfjorden, og den store innsjøen Akdalsvatnet. Landformene består av lavereliggende småkupert heilandskap. Førresfjorden har innløp fra Boknafjorden via Fosnasundet, øst for Øya Fosen, og strekker seg 17 km nordover til Førre. Førlandsfjorden er en sidefjord av Boknafjorden som har innløp ved Surnevik og strekker seg 12 km nordover. Fjorden smalner inn ved Mjåsundet. Nord for sundet ligger Baståbukta og bygden Lushamn på vestsiden. Like nord for Baståbukta går vågen inn østover til selve Tysvær. Innløpet til vågen er svært smalt, bare omtrent 5-10 meter. Litt lenger nord ligger Haukåsbukta og bygda Haukås på vestsiden. Videre nordover ligger bygdene Høyvik, Apeland, Klovning, Saltvik og Rånvik. Innerst i fjorden ligger bygda Førland.

De smale til middels brede fjordløpene og Akdalsvatnet har til dels definerte romlige avgrensninger. Det er et åpent landskap med vidt utsyn fra heiområdet og Ådnafjellet som også er friluftsområde.

Området rundt Kvitanes og Hetlandsvågen ved Førresfjorden er et landskapsområde som er lavt og småkupert med varierte landskapsformer. Hetlandsvågen er en godt avskjermet våg, hvor vik, nes og holmer gir en variert kystlinje med stedvis til dels bratt svabergkyst. I selve vågen skaper terrengformasjoner og vegetasjon flere landskapsrom med intimitet og særpreg. Dette ligger i fin kontrast til det åpne lyng- og grasheilandskapet rundt. Få fysiske inngrep gjør området harmonisk.

Førresfjorden, Førlandsfjorden og Akdalsvatnet er viktige naturskapte nøkkelementer. Alle har verdi som friluftsområder; i særlig grad den statlig sikra Lindøya i Førresfjorden.

Heiområdene har et skrint vegetasjonsdekke med lyng- og grashei og noe barskog. Det finnes noe løvskog ved fjordsidene. Av arealbruk er det jordbruk, beite langs fjordsidene og industri.

Tettstedet Akdal er administrasjonssenteret i Tysvær kommune og har tettstedstruktur med kirke, kulturhus, bank osv. E39 går over Mjåsundet via den 177,5 meter lange Mjåsundsbrua, før veien fortsetter nordover langs vestsiden av Førlandsfjorden. Det er planlagt ny trasé for E39 i dette området. Kommunen har dessuten planer om å utvide boligområdene sør for Akdalsvatnet.

Haugalandet næringspark på Gismarvik kommer til å bli en av landets største industriparke på hele 5000 dekar. Parken får eget havneanlegg med dypvannskai og veiene i næringsparken er dimensjonert for industri og spesialtransport. Det er også planlagt et vindkraftverk med noen få vindturbiner. Næringsparken kommer til å påvirke landskapet betydelig og redusere landskapsverdien for området.

Det lavereliggende småkuperte heilandskapet med de smale fjordene og innsjøen Aksdalsvatnet er formdannende elementer som utgjør landskapets karakter. Delområdet har og kommer til å ha betydelig med industri i fremtiden og vil dermed få redusert verdi.

Verdi: liten til middels

Figur 3-30. Førlandsfjorden sett fra Klovning.

3.6.16 Delområde 16, Karmøy

Delområdet består av Karmsundet som ligger mellom Karmøy og Haugesund, og deler Karmøy kommune i en øydel og en fastlandsdel. Sundet er ca. 30 km langt og er smalest i nord, der Karmsund bru forbinder Karmøy med fastlandet. I sør er sundet opptil 4 km bredt mellom Karmøy og Vestre Bokn. Karmsundet er i dag og har også i tidligere tider vært en viktig skipslei. Landområdene består av småkupert heilandskap som omfatter byen/tettstedet Kopervik, deler av øya Fosen, Røyksund og Tuastadvatnet, Håvik og Avaldsnes og deler av Vormedal. Karmsundet oppleves som ganske bredt og har et åpent og bredt utsyn.

Området rundt Avaldsnes er et åpent kulturlandskapsområde med bølgende terrengformer. Sammen med flere flate og avrundede øyer og holmer som rolig møter vannflaten skapes det et særpreget landskap med en karakteristisk kontakt med sjøen. Avaldsnes er det eneste landskapsområdet i den sentrale delen av Karmsundet som ikke er berørt av store fysiske inngrep, og har stor grad av helhet. Avaldsnes kirke er et kjent landemerke på områdets høyeste punkt, og dominerer landskapsbildet sammen med miljøet omkring kongsgården. Dette gir historisk særpreget og et variert kulturlandskap av særlig høy verdi. Området har derfor betydning både for reiseliv og friluftsliv.

Tuastadvatnet og Røyksund er et mangfoldig landskapsområde med småkupert terrengform og spredt og variert skogsvegetasjon og røsslynghei. Kystlinjen er variert og rik på lune vikene og bukter. Særlig det smale sundet ved Røyksund gir opplevelse av intimitet og spenning. Vann, myrer og verdifulle fugle- og plantebiotoper forsterker mangfoldet og kontrastene i den nordlige delen av området. Området har et særpreget og variert kulturlandskap. Et uryddig handelssted og en god del hytte- og

boligbebyggelse som ligger konsentrert rundt Røyksund reduserer de estetiske landskapskvalitetene noe. En kraftlinje langs det største vannet virker forstyrrende i en ellers harmonisk del av området.

Bratt-Helgeland utgjør en av de best bevarte kystlynghei-gårdene i Rogaland. De bratte skrentene med beite ned mot sjøen, innmarka og lynghei tett inntil gir området et særpreg som er representativt for regionen Haugalandet. Sammenhengen fra sjø til hei gjør området komplett, og er uttrykk for dype røtter til fiskerbondetradisjoner. Det finnes noe varmekjær løvskog i ller og kløfter. Gårdene ligger på rekke og rad og skråner ned til Karmsundet i vest. Bygningene er tilpasset landskapet ved at de er små og ligger beskyttet for vær og vind. Naust og brygge viser nær tilknytning til sjøen. Det finnes flere interessante kulturlandskapselementer i området, som kulturmark i form av slåttemark, lynghei, eng og beitemark, samt steingarder, oppmurte beiteterrasser og veg med støttemur. Kulturlandskapsområdet strekker seg sørover mot Tjoland. Her finner vi mange kulturlandskapselementer som oppmurte plataår, potetkjellere, rester etter to husmannsplasser, demning og rester etter kvernhus ved Tjolandsvannet, nausttufter og vegfar. Området er lite preget av nye fysiske inngrep med unntak av en planert og fulldyrket eng og noe granplanting. Området har lang kontinuitet og beiteområdene og kulturminnene er i god hevd. I heiområdene på Karmøy er det et rikere jordsmonn fra marine avsetninger eller rikere berggrunn. På Karmøy er sammenhengende granskog etter hvert i ferd med å bryte opp en av de mest verdifulle og store kystlyngheiarealene langs Vestlandet.

Kopervik er en liten by, skjermet for det harde kystværet. Byen har en klassisk bystruktur med bypark, gågate og gatestruktur. Den gamle bydelen Treborg er det tidligere sentrumet av byen, mens den mest aktive delen av dagens sentrum ligger sørvest for Treborg med kort gangavstand. Vormedal har noe tettstedstruktur.

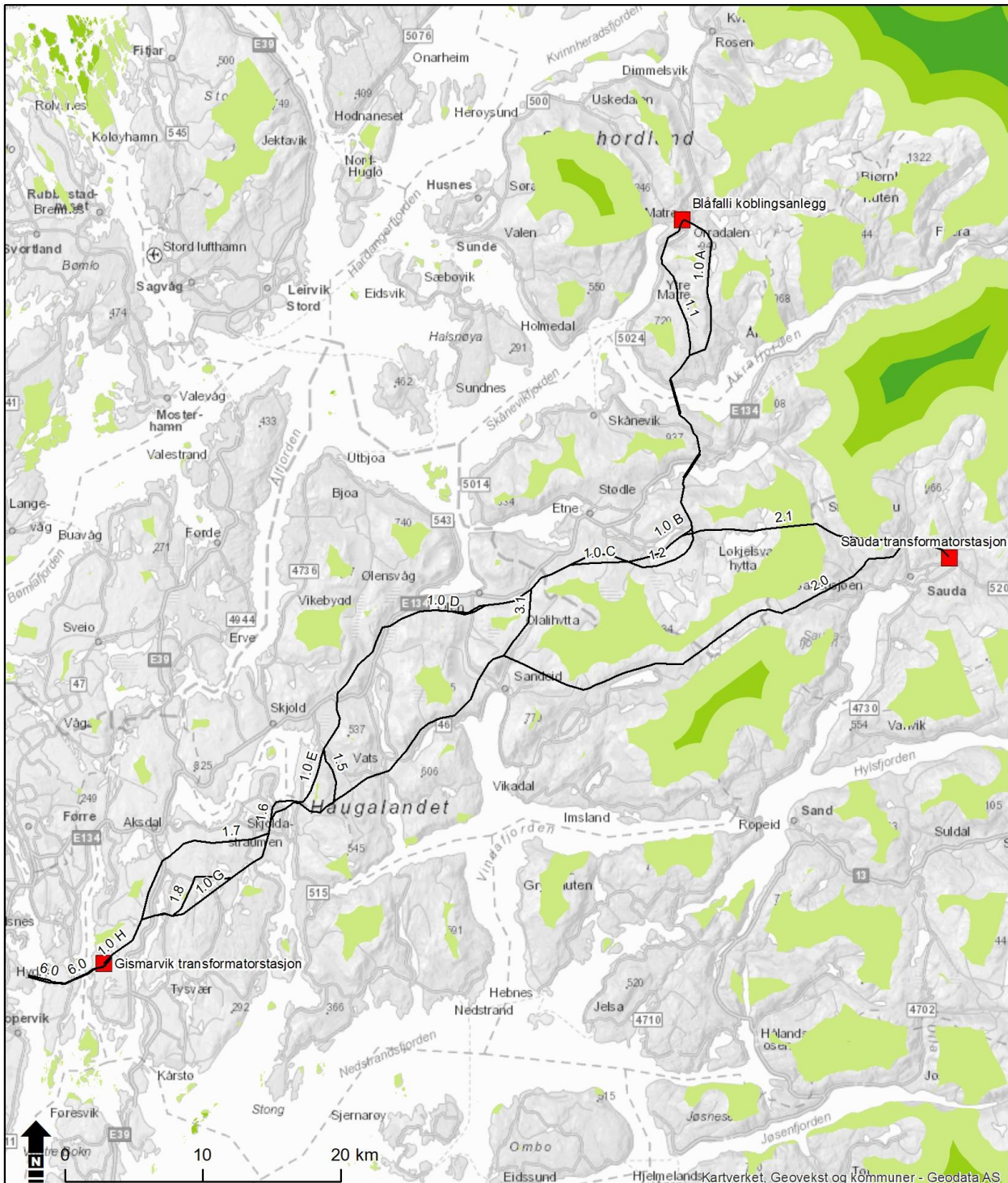
Hydro Aluminium Karmøy på Håvik er et svært industriområde som setter preg på landskapet. Ved anlegg på Håvik krysser flere kraftledninger og skaper et visuelt brudd av Karmsundet. Det står svært høye og store master på hver sin side av sundet som er svært synlige på lange avstander. Det er også store industriområder på øyene Husøya og Håvøya sør for Avaldsnes. Karmsundsbru er også et nøkkelelement i området.

Det lavereliggende småkuperte heilandskapet med det forholdvis brede Karmsundet med holmer og lune vikar og bukter er formdannende elementer som sammen med innsjøen Tuastadvatnet og bebyggelse utgjør landskapets karakter. Delområdet har områder med stor verdi, men også betydelig industri og infrastruktur som reduserer verdien.

Verdi: middels.

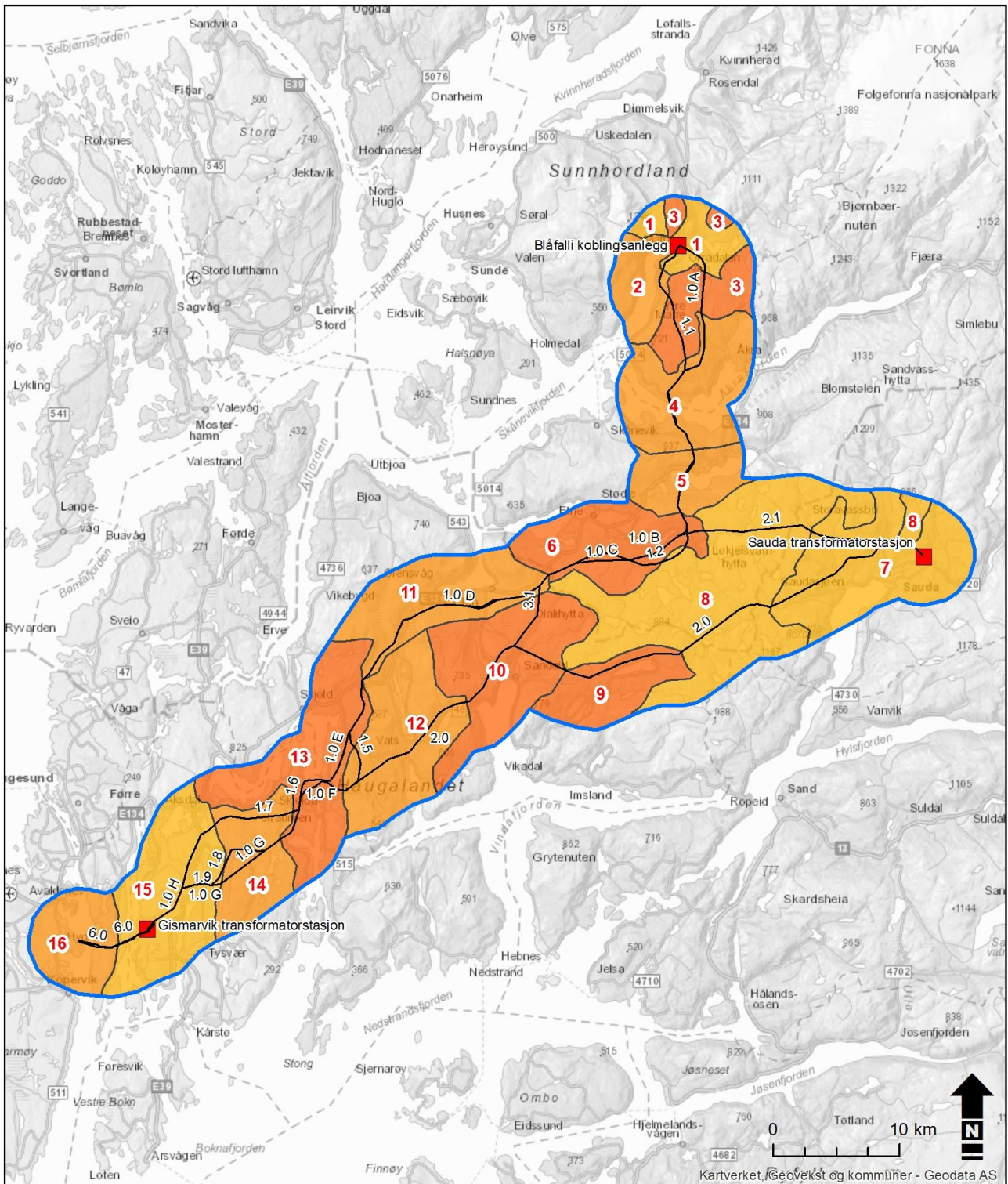

Figur 3-31. Karmsundet sett fra Kopervik. De store mastene for dagens 300 kV kraftledning kan skimtes på sundets østside (venstre side i bildet).

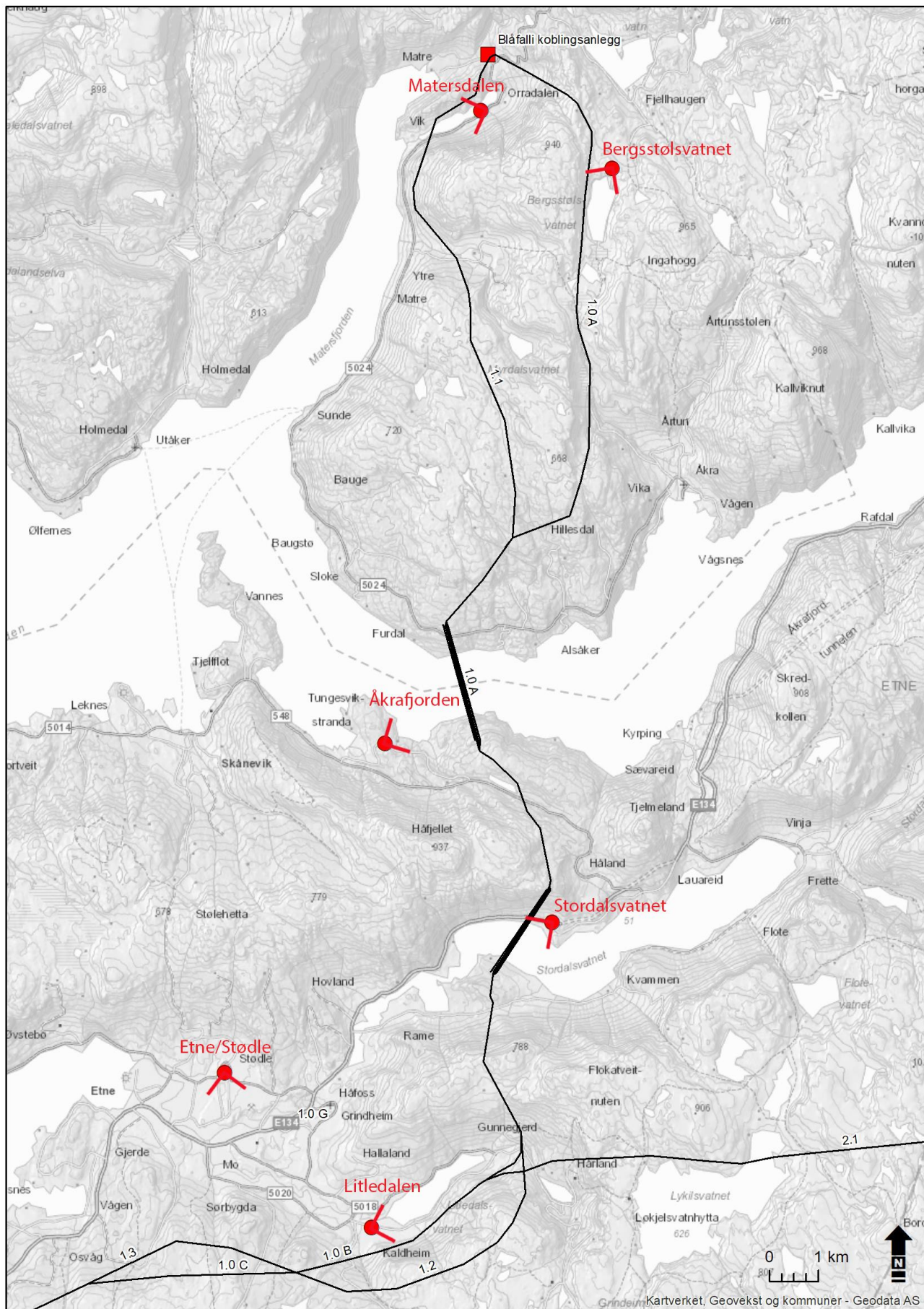
<p>Tegnforklaring</p> <ul style="list-style-type: none"> 1-3 km fra tyngre, tekniske inngrep 3-5 km fra tyngre, tekniske inngrep >5 km fra tyngre, tekniske inngrep 	<p>KU 420 kV Haugalandet</p>		<p>Kunde:</p> <p>Statnett</p>
	<p>SNUP</p>		<p>Utarbeidet av:</p> <p>Multiconsult</p> <p>Multiconsult AS Postboks 265 Skøyen 0213 Oslo</p>
	<p>Målestokk: 1:350 000</p>		
	<p>Oppdrag: 10200439-01</p>		
	<p>Tegnet: RO Dato: 20.01.2020</p>		
<p>Kartgrunnlag: GeocacheGraatone</p>			
<p>Filnavn: Friluftsliv.mxd</p>			

Figur 3-32. Oversikt over store, sammenhengende naturområder uten tekniske inngrep (SNUP). Kilde: Miljødirektoratet.

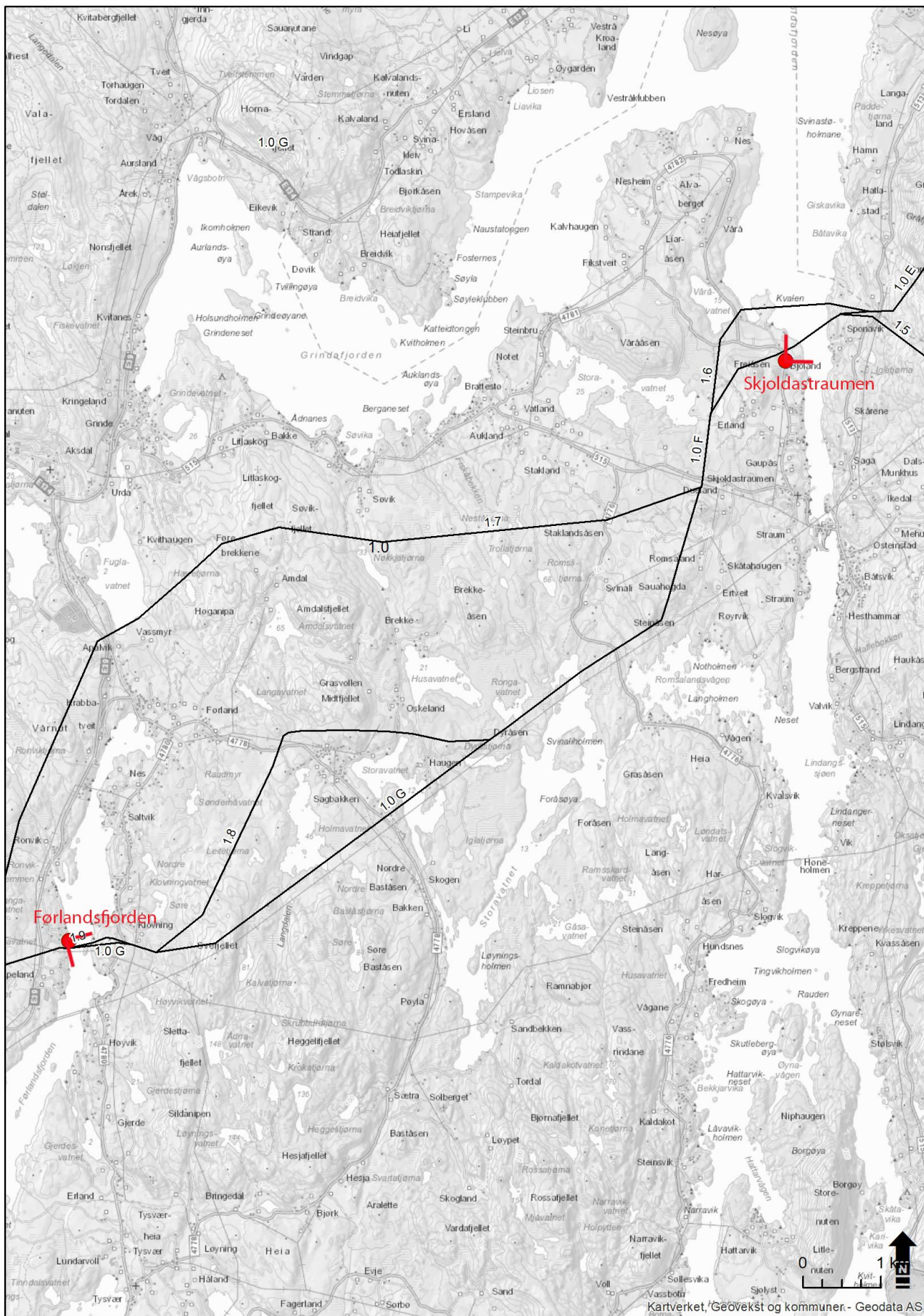

<p>Tegnforklaring</p> <ul style="list-style-type: none"> Influensområde Liten til middels verdi Middels verdi Middels til stor verdi 	<p>KU 420 kV Haugalandet</p>	<p>Kunde:</p> <p>Statnett</p>
	<p>Verdi landskap</p>	<p>Utarbeidet av:</p> <p>Multiconsult</p> <p>Multiconsult AS Postboks 265 Skøyen 0213 Oslo</p>
	<p>Målestokk: 1:380 000</p>	
	<p>Oppdrag: 10200439-01</p>	
	<p>Tegnet: RO Dato: 17.01.2020</p>	
<p>Kartgrunnlag: GeocacheGraatone</p> <p>Filnavn: Delområder landskap.mxd</p>		

Figur 3-33. Verdisetting av de ulike delområdene.

Figur 3-34. Kart fotostandpunkt øst.

Figur 3-35 Kart fotostandpunkt vest.

3.7 Omfang og mulige konsekvenser

3.7.1 0-alternativet

0-alternativet utgjør referansealternativet og representerer forventet utvikling for landskapet innenfor influensområdet uten omsøkt 420 kV ledning.

Det er vedtatt ny trasé for E134, og gitt konsesjon for vindkraftverkene Dalbygda i Tysvær og Gismarvik i Karmøy. Det foreligger også planer for ny E39, samt for ny 66 kV kraftledning Ølen-Bratthammar som er valgt å omfattes av 0-alternativet på bakgrunn av sannsynligheten for at tiltakene gjennomføres. For landskap er dette utført ved at disse tiltakene inngår i verdivurderingen av delområdene 5 Stordalsvatnet, 8 Etnefjorden og Etne, 11 Ølen, 12 Vats og Gjerdalsvatnet, 13 Skjoldafjorden/Grindafjorden og 15 Førresfjorden, Førlandsfjorden og Aksdalsvatnet.

Per definisjon settes konsekvensene av 0-alternativet til *ubetydelig/ingen (0)*.

3.7.2 Konsekvenser ny 420 kV kraftledning Blåfalli-Gismarvik

Konsekvenser i anleggsfasen

I anleggsfasen vil det være mye aktivitet som følge av transport av mastestål, liner, isolatorer, fundamenter/betong og anleggsutstyr som gravemaskin som må fraktes til masteplassene. Transport vil, der forholdene tillater det, gjennomføres ved bruk av eksisterende veier og i terreng. Forsterkning og utbedring av eksisterende traktor- og skogsbilveier og etablering av nye veier kan være aktuelt. Private bilveier forutsettes benyttet i den grad de inngår som naturlig atkomst til de enkelte mastepunktene. Transport utenfor traktor- og skogsbilvei vil foregå med terrengkjøretøy i traséen eller i terrenget fra nærmeste vei. Det kan være aktuelt med mindre terrenginngrep for å legge til rette for terrenggående kjøretøy. I nødvendig utstrekning vil det bli supplert med helikoptertransport.

Arbeidet vil generere en del støy, noe støv og lysstøy. Aktivitetene forventes for øvrig å ha liten innvirkning på landskapsbildet. I tillegg vil de være av midlertidig karakter og for en kortere periode. Anleggsfasen vurderes å ha liten betydning for konsekvensene for landskapsbildet i forhold til ledningen som permanent tiltak, og er derfor ikke vektlagt i konsekvensvurderingene.

Konsekvenser i driftsfasen

Delstrekning 1: Blåfalli-Litledalen

Alternativ 1.0 A

Alternativet berører direkte delområde 1 Dalområder Matre med liten til middels verdi, 4 Åkrafjorden, 5 Stordalsvatnet med middels verdi og 3 Fjellheimråde Matre med middels til stor verdi. Delområdet 2 Matersfjorden med middels verdi blir berørt av fjernvirkningen av utbyggingen.

Ny kraftledning vil bli parallellført med eksisterende ledning opp langs Orradalen og opp mot Fjellheimrådet ved Matre. Ledningen vil gå langs vestre side av Bergsstølsvatnet før den går ned et stykke langs Øvstebødaldraget der den slutter å være parallellført og knekker vestover mot alternativ 1.1. Deretter vil ledningen bli parallellført og krysse Åkrafjorden, der den vil gå over Håland før kryssing av E134 og Stordalsvatnet. Ledningen vil bli svært synlig fra turområdet ved Bergsstølsvatnet. Den nye ledningen skal gå i et svært bratt og trangt parti på vestsiden av Bergsstølsvatnet hvor eksisterende ledning går i dag. Selv om ledninger blir parallellført her, vil det bli et større inngrep og ledningene blir mer fremtredende i landskapet. Den nye ledningen kan bli noe synlig fra indre del av Matersfjorden og fra Åkra. Kryssing av Åkrafjorden vil bli godt synlig fra flere områder rundt Åkrafjorden, spesielt fra

Tungesvikneset Kryssingen vil oppfattes som en parallellføring og vil fremheve den eksisterende kryssingen og bli mer fremtredende enn den er i dag. Kryssing av Stordalsvatnet vil også fremheve den eksisterende kryssingen og gjøre den mer fremtredende.

For visualisering av Bergstølsvatnet alt. 1.0 A se vedlegg 2A og for visualisering av kryssing av Åkrafjorden alt.1.0 A se vedlegg 2C. For visualisering fra VR-modell av Stordalsvatnet alt. 1.0 A se vedlegg 3A.

Tiltaket vil stedvis være dårlig tilpasset stedets form og elementer, spesielt ved Bergstølsvatnet. Det vurderes som positivt at ledningen parallellføres med eksisterende på deler av strekningen fordi området allerede er berørt av kraftledning. Kryssing av Åkrafjorden og Stordalsvatnet vil også i hovedsak foregå som en parallellføring, men på grunn av at kryssingen kommer i et stort og åpent landskapsområde med god synlighet, vil ledningene bli mer fremtredende i landskapet.

Omfanget av tiltaket innenfor delstrekningen vurderes å være *middels negativt*. Konsekvensen blir **middels negativ (--)**.

Alternativ 1.1

Alternativet berører direkte delområde 1 *Dalområder Matre* med liten til middels, 2 *Matersfjorden*, 4 *Åkrafjorden*, 5 *Stordalsvatnet* med middels verdi og 3 *Fjellheimområdet Matre* med middels til stor verdi.

Vi viser til omtale av alternativ 1.0 A

Ny kraftledning vil i hovedsak være lik som alternativ 1.0 A med unntak av at den nye ledningen vil gå fra Blåfalli transformatorstasjon langs den nordlige dalsiden av Opstveitvatnet. Ledningen vil gå midt mellom eksisterende ledninger og deretter krysse Opstveitvatnet i den sørvestlige delen. Videre vil kraftledningen gå langs fjordsiden av indre del av Matersfjorden før den krysser Matersdalen ved Ytre Matre. Ledningen vil gå videre innover i fjellheimområdet Matre. Herfra vil den i hovedsak gå parallelt med eksisterende ledning til den møter alt. 1.0 A.

Den nye ledningen vil bli godt synlig i dalsiden fra Matersdalen og Orradalen. Området er allerede sterkt menneskelig påvirket, men området vil forringes ytterligere. Ledningen vil bli svært godt synlig i den bratte dalsiden ved Ytre Matre, spesielt der den ikke blir parallellført med eksisterende.

Tiltaket vil stedvis være dårlig tilpasset stedets form og elementer, spesielt kryssing av Opstveitvatnet og ved Ytre Matre. Det vurderes som positivt at med parallellføring på deler av strekningen. Kryssing av Åkrafjorden og Stordalsvatnet tilsvarer 1.0 A.

Omfanget av tiltaket innenfor delstrekningen vurderes å være *middels negativt* for området. Konsekvensen av tiltaket blir **middels negativ (--)** for landskapet.

For visualiseringer av ledningsføring ut av Matersdalen sett fra rasteplass alt.1.1 se vedlegg 2B.

Delstrekning 2: Litledalen – Høylandshovda

Alternativ 1.0 B

Alternativet berører direkte delområde 6 *Etnesfjorden og Etnes* med middels til stor verdi. Delområdet 8 *Etnes - og Saudafjellene* med liten til middels verdi blir berørt av fjernvirkningen av utbyggingen.

Ny kraftledning vil gå ned dalsiden av Litledalen og videre i dalsiden langs sørøstsiden av Litledalsvatnet, krysse daldraget ved Kaldheidsdjuvet og gå videre opp mot Høylandshovda.

Den vil bli svært synlig fra bebyggelsen i Litledalen. Dalen har eksisterende inngrep i form av bl.a. to mindre ledningstraseer og en kraftstasjon innerst i dalen. Den nye ledningen vil sammen med

eksisterende inngrep forringe området ytterligere. Den vil bli synlig fra Etne- og Saudafjellene i området vest for Lykilsvatnet der ledningen går ned dalsiden til Litledalen. Ledningen vil ikke bli direkte synlig fra Løkjelsvatnhytta.

Omfanget av tiltaket innenfor delstrekningen vurderes å være *middels til stort negativt*. Konsekvensen av tiltaket blir **middels til stor negativ (-/--)**.

For visualisering av ledningen gjennom Litledalen alt. 1.0 B, se vedlegg 2D.

Alternativ 1.2

Alternativet berører direkte delområde 6 *Etnefjorden og Etne* med middels til stor verdi og 8 *Etne- og Saudafjellene* med liten til middels verdi.

Ny kraftledning vil gå ned dalsiden av Litledalen, krysse Litledalslia og gå videre opp mot Etne- og Saudafjellene der den vil gå i ytterkant, og krysse daldraget ved Auastadlia før Høylandsdhovda.

Ledningen vil bli mindre synlig fra bebyggelsen i Litledalen enn alt. 1.0 B. Den vil være synlig innerst i Litledalen og oppe i Auastadlia. Den vil bli godt synlig fra Etne- og Saudafjellene i området vest og sørvest for Lykilsvatnet og Løkjelsvatnhytta.

Omfanget av tiltaket innenfor delstrekningen vurderes å være *middels til stort negativt*. Konsekvensen blir **middels negativ (-/-)**.

Delstrekning 3: Høylandshovda-Ølen

Alternativ 1.0 C

Alternativet berører direkte delområde 6 *Etnefjorden og Etne* med middels til stor verdi og delområdet 11 *Ølen* med middels verdi.

Ny kraftledning vil gå fra Høylandshovda, krysse Mostølen (lengst fra Etneområdet) og gå ned mot Oppheim. Videre vil den delvis bli parallellført med eksisterende ledning ned til Ølen.

Deler av ledningen vil bli noe synlig fra bebyggelsen i Etne og i Stødleområdet. Ledningen og mastene vil ha terreng og vegetasjon i bakkant slik at ledningen vil forsvinne noe omgivelsene. Parallellføring vurderes som positivt. Den kan imidlertid bli godt synlig i dalsiden, spesielt fra boligområdene fra motsatt side av dalen.

Omfanget av tiltaket innenfor delstrekningen vurderes å være *lite til middels negativt*. Konsekvensen blir **liten til middels negativ (-/--)**.

For visualisering fra VR-modell for alt. 1.0 C i delområdet Etne/Stødle, se vedlegg 3B.

Alternativ 1.3

Alternativet berører direkte delområde 6 *Etnefjorden og Etne* med middels til stor verdi og delområdet 11 *Ølen* med middels verdi.

Ny kraftledning vil gå fra Høylandshovda, krysse Mostølen lenger ned mot Etneområdet, og gå videre ned mot Oppheim. Videre vil den delvis bli parallellført med eksisterende ledning ned til Ølen.

Den nye ledningen er trukket lenger ned mot Etneområdet enn alt. 1.0 C og deler av ledningen vil bli noe synlig fra bebyggelsen i Etne og i Stødleområdet. Deler av ledningen og noen av mastene vil ligge nede i et dalsøkk og ha terreng og vegetasjon i bakkant slik at synligheten reduseres. Andre deler av ledningen vil ligge høyt i terrenget og kan bli synlig mot horisonten. Det vurderes som positivt at

ledningen parallellføres med eksisterende linje ned mot Ølen. Imidlertid kan den bli godt synlig i dalsiden, spesielt fra boligområdene fra motsatt side av dalen.

Omfanget av tiltaket innenfor delstrekningen vurderes å være *lite til middels negativt*. Konsekvensen blir **liten til middels negativ (-/--)**.

For visualisering fra VR-modell av alt. 1.3 i delområdet Etne/Stødle se vedlegg 3C.

Delstrekning 4: Ølen-Dalsdal

Alternativ 1.0 D

Alternativet berører direkte delområdet 11 Ølen med middels verdi og delområdet 13 Skjoldafjorden/Grindafjorden med middels til stor verdi. Delområdet 10 Vindafjord med middels til stor verdi blir berørt av fjernvirkningen av utbyggingen.

Ny kraftledning vil gå fra Ølen, krysse dalføret som går mellom Steinsland og Ølen før den går over heiområdet nedenfor Svalafjellet og Gulbergsnibba. Ledningen vil deretter følge daldraget et stykke nede ved Eikeland før den går ned Vatnedalen og langs Vatnedalsvatnet. Ved Skjoldafjorden vil den gå langs den østlige fjordsiden til Dalsdal.

Ledningen vil gå i utkanten av en fremtidig utvidelse av et industriområde og ligger tett på et gårdsbruk ved Heggjabø. Det er uheldig at ledningen går så tett opp til gårdsbruket. Den vil bli godt synlig i den nordlige delen av dalføret som går mellom Steinsland og Ølen og fra Ølen sentrum. I heiområdet vil den bli lite synlig fra Ølen sentrum og Ølensvåg på grunn av topografi. Ved Skjoldafjorden blir ledningen synlig fra områdene rundt Skjold og Otertong. Den blir synlig fra delområdet 10 Vindafjord fra noen høyereliggende partier ved Svartafjell og Hovda. Ledningen blir ikke synlig fra Olalihytta eller den sørlige delen av daldraget mellom Steinsland og Sandeid som er nevnt i rapporten «Vakre landskap i Rogaland.».

Omfanget av tiltaket innenfor delstrekningen vurderes å være *middels negativt*. Konsekvensen av tiltaket blir **middels negativ (--)**.

Alternativ 1.4

Alternativet berører direkte delområdet 11 Ølen med middels verdi og delområdet 13 Skjoldafjorden/Grindafjorden med middels til stor verdi. Delområdet 10 Vindafjord med middels til stor verdi blir berørt av fjernvirkningen av utbyggingen.

Vi viser til omtale av alternativ 1.0 D

Ny kraftledning vil i hovedsak være lik som alternativ 1.0 D med unntak av at den nye ledningen vil krysse dalføret som går mellom Steinsland og Ølen litt lenger nord og er trukket noe lengre bort fra gårdsbruket ved Heggjabø. Ledningens mastepunkt ligger høyere i terrenget. Det er svært lite som skiller disse alternativene.

Omfanget av tiltaket innenfor delstrekningen vurderes å være *middels negativt* for området. Konsekvensen av tiltaket blir **middels negativ (--)**.

Delstrekning 5: Dalsdal-Skjoldastraumen

Alternativ 1.0 E

Alternativet berører direkte delområdet 13 Skjoldafjorden/Grindafjorden med middels til stor verdi.

Ved Skjoldafjorden vil ledningen gå langs den østlige fjordsiden og kan bli synlig fra store deler av områdene rundt, spesielt der den krysser Vardafjellet og Storefjellnibba. Her kan noen av mastene stikke over horisonten og bli synlige på lang avstand.

Omfanget av tiltaket innenfor delstrekningen vurderes å være *middels til stort negativt*. Konsekvensen blir **stor negativ (---)**.

Alternativ 1.5

Alternativet berører direkte delområdet *13 Skjoldafjorden/Grindafjorden* med middels til stor verdi og delområdet *12 Vats og Gjerdesdalsvatnet* med middels verdi.

Ny kraftledning vil gå opp langs daldraget Tørssdal og gå på østsiden av Vardafjellet og Storefjellsnibba, før den vil bli parallellført et lite stykke med eksisterende ledning og deretter gå ned mot Skjoldafjorden. Den vil bli lite synlig fra områdene rundt Skjoldafjorden. Den vil være noe synlig der den går nærmest fjorden, men for det meste vil Vardafjellet og Storefjellsnibba skjerme. Ledningen vil bli noe synlig fra Tørssdalsvegen, men her vil vegetasjon skjule deler av den.

Omfanget av tiltaket innenfor delstrekningen vurderes å være *middels negativt*. Konsekvensen blir **middels negativ (--)**.

Delstrekning 6: Skjoldastraumen-Dueland

Alternativ 1.0 F

Alternativet berører direkte delområdet *13 Skjoldafjorden/Grindafjorden* med middels til stor verdi.

Ledningen vil krysse Skjoldafjorden ved Bjoland og Sponavik og gå over et høyere parti mellom Freiåsen og Kringleåsen og deretter gå ned mot Dueland. Kryssingen vil bli mest synlig lokalt fra Bjoland, men lite synlig fra broa over Skjoldastraumen. Ledningen og mastepunktene vil ligge høyt i terrenget ved Freiåsen og Kringleåsen, og bli godt synlig fra deler av Skjoldafjorden, spesielt fra Nes og Giskevik/Hamn.

Omfanget av tiltaket innenfor delstrekningen vurderes å være *middels negativt*. Konsekvensen av blir **middels negativ (--)**.

For visualiseringer av alt. 1.0 F ved kryssing av Skjoldastraumen sett fra Nesvegen, se vedlegg 2E.

Alternativ 1.6

Alternativet berører direkte delområdet *13 Skjoldafjorden/Grindafjorden* med middels til stor verdi.

Ledningen vil krysse Skjoldafjorden lenger nord enn alt. 1.0 F og gå over halvøya Kvalen og Valsbukta før den knekker sørover mot Dueland ved Våråvatnet. Ledningen vil ligge mer eksponert ut mot Skjoldafjorden og krysse den i et bredere parti enn alt. 1.0 F. Den vil også ligge lavere i terrenget.

Kryssingen vil bli lite synlig fra broa over Skjoldastraumen, men godt synlig fra deler av Skjoldafjorden, spesielt fra Nes og Giskevik/Hamn.

Omfanget av tiltaket innenfor delstrekningen vurderes å være *middels negativt*. Konsekvensen blir **middels negativ (--)**.

For visualisering fra VR-modell av 1.6 ved kryssing av Skjoldastraumen sett fra Nesvegen, se vedlegg 3D.

Delstrekning 7: Dueland-Ådnavatnet

Alternativ 1.0 G

Alternativet berører direkte delområdet 14 *Tysvær* med middels verdi og delområdet 15 *Førresfjorden, Førlandsfjorden og Aksdalsvatnet* med liten til middels verdi.

Ny kraftledning vil gå videre sørover fra Dueland til den treffer eksisterende ledning. Ny ledning vil bli parallellført med eksisterende ledning over deler av Storavatnet og gå på sørsiden av Holmavatnet. Selv om dette ikke er en nærføring, det vil være 120-140 m mellom de to ledningene, vurderes det som positivt at ledningen parallellføres med eksisterende linje fordi området allerede er berørt av kraftledning. Kryssingen av Førlandsfjorden vil skje ved eksisterende ledning og over en liten øy, Klovningholmen. Ledningen vil også gå rett over en hytte på østsiden av Førlandsfjorden. Kryssingen vil bli godt synlig i området spesielt fra boligområdet ved Padlane. Kryssingen vil bli noe mer fremtredende enn den er i dag.

Omfanget av tiltaket vurderes å være *lite til middels negativt*. Konsekvensen av tiltaket blir **liten negativ (-)**.

En visualisering fra VR-modell av 1.0 G ved kryssing av Førlandsfjorden er vist i vedlegg 3E.

Alternativ 1.7

Alternativet berører direkte delområdet 14 *Tysvær* med middels verdi og delområdet 15 *Førresfjorden, Førlandsfjorden og Aksdalsvatnet* med liten til middels verdi. Delområdet 13 *Skjoldafjorden/Grindafjorden* med middels til stor verdi blir berørt av fjernvirkningen av utbyggingen.

Ny kraftledning vil gå vestover fra Dueland langs sørsiden av Grindafjorden, krysse den sørlige delen av Fuglavatnet før den vil gå langs vestsiden av Førlandsfjorden ned til Ådnavatnet. Ledningen kan bli synlig fra området ved Grindafjorden selv om dette vil bli fra relativt lang avstand. Ledningen vil bli svært synlig fra mange områder, spesielt boligområdene ved Aksdal, Nedre Førland og Padlane siden den går over et vegetasjonsfattig heiområde.

Omfanget av tiltaket for delstrekningen vurderes å være *middels til stor negativt*. Konsekvensen av tiltaket blir **middels negativ (--)**.

Alternativ 1.8

Alternativet berører direkte delområdet 14 *Tysvær* med middels verdi og delområdet 15 *Førresfjorden, Førlandsfjorden og Aksdalsvatnet* med liten til middels verdi.

Vi viser til omtale av alternativ 1.0 G

Ny kraftledning vil i hovedsak være lik 1.0 G med unntak at den vil knekke nordvestover etter Storavatnet. Ledningen vil knekke igjen og gå sørvestover ved Holmavatnet til den krysser Førlandsfjorden ved Klovning. Området ved Storavatnet og Holmavatnet, spesielt ved Sagbakken, vil få både ny og eksisterende ledning i synsfeltet.

Omfanget av tiltaket innenfor delstrekningen vurderes å være *middels negativt*. Konsekvensen av tiltaket blir **middels negativ (--)** for landskapet.

Alternativ 1.9

Alternativet berører direkte delområdet 14 *Tysvær* med middels verdi og delområdet 15 *Førresfjorden, Førlandsfjorden og Aksdalsvatnet* med liten til middels verdi.

Vi viser til omtale av alternativ 1.0 G

Ny kraftledning vil i hovedsak være lik 1.0 G med unntak at den vil krysse Førlandsfjorden litt lenger nord. Hensikten er å unngå kryssing over fritidsbolig rett øst for fjorden. Denne kryssingen vil bli noe mindre forankret i landskapet ettersom parallellføringen avvikes.

Omfanget av tiltaket innenfor delstrekningen vurderes å være *middels negativt*. Konsekvensen blir **middels negativ (-)**.

En visualisering fra VR-modell av alt. 1.9 fra kryssing av Førlandsfjorden er vist i vedlegg 3F.

Delstrekning 8: Ådnavatnet-Gismarvik

Alternativ 1.0 H

Alternativet berører direkte delområdet 15 Førresfjorden, Førlandsfjorden og Akdalsvatnet med liten til middels verdi.

Ny kraftledning vil gå sørvestover fra Ådnavatnet til den møter eksisterende ledning og blir parallellført til Gismarvik. Fra områdene ved Haukås, Prestneset og Nakkøya vil eksisterende ledning sammen med den nye bli mer fremtredende i landskapet. Det samme vil gjelde fra Hetlandvågen. Det vil være to alternativer for mastehøyder inn mot Gismarvik. Det høyeste alternativet vil bli noe mer synlig fra omkringliggende områder.

Omfanget av tiltaket innenfor delstrekningen vurderes å være *middels negativt*. Konsekvensen blir **liten til middels negativ (-/-)**.

Utvidelse Blåfalli koblingsanlegg

Alternativet berører direkte delområde 1 Dalområder Matre med liten til middels verdi. Delområdet 2 Matersfjorden med middels verdi blir berørt av fjernvirkningen av utbyggingen.

Tiltak i Blåfalli stasjon vil kreve en utvidelse av dagens eiendomsgrense på ca. 6 dekar. Det innebærer at anlegget byttes ut og utvides med et nytt bryterfelt og kontrollanlegg. Det bygges også et nytt kontrollhus. Det vil ikke bli store forandringer i landskapet rundt Blåfalli koblingsanlegg. I bakkant av kontrollhuset vil det bli en skjæring, men denne vil ikke forringe området i særlig grad. Et deponi vil bli anlagt på vestsiden av anlegget. Dette vil medføre noe fjerning av vegetasjon og endring av terreng, men vil i hovedsak skje lokalt. Fjernvirkningen fra Matersfjorden vil ikke vesentlig endres.

Omfanget av tiltaket vurderes å være *lite til intet negativt*. Konsekvensen blir **ubetydelig til liten negativ (0/-)**.

Ny Gismarvik transformatorstasjon

Alternativet berører direkte delområdet 15 Førresfjorden, Førlandsfjorden og Akdalsvatnet med liten til middels verdi.

Ny stasjon på Gismarvik er planlagt lokalisert i den nordligste delen av Haugalandet Næringspark. Stasjonen vil bli svært synlig i nærområdet, men området er en næringspark, hvor det uansett vil komme store inngrep. To deponi vil bli anlagt sørvest for anlegget ved Steinsvatnet og Longavatn. Disse vil ligge forholdsvis greit i terrenget. Deler av stasjonen vil være synlig fra områdene ved Haukås, Prestneset og Nakkøya. Det samme vil gjelde fra Hetlandvågen. Fra disse områdene vil stasjonen påvirke landskapet og forringe området ytterligere.

Omfanget av tiltaket vurderes å være *middels negativt*. Konsekvensen blir **liten til middels negativ (-/-)**.

Oppsummering av konsekvenser og rangering for alternativer fra Blåfalli til Gismarvik

Tabellen under oppsummerer konsekvensene og rangerer de ulike alternativene mellom Blåfalli koblingsanlegg og Gismarvik transformatorstasjon.

Tabell 3-4. Oppsummering av konsekvenser for landskap

Hovedalternativ	Konsekvens	Rangering
<i>Delstrekning 1: Blåfalli-Litledalen</i>		
1.0 A	Middels negativ (--)	2
1.1	Middels negativ (--)	1
<i>Delstrekning 2: Litledalen - Høylandshovda</i>		
1.0 B	Middels til stor negativ (--/---)	2
1.2	Middels negativ (--)	1
<i>Delstrekning 3: Høylandshovda-Ølen</i>		
1.0 C	Liten til middels negativ (-/--)	1
1.3	Liten til middels negativ (-/--)	2
<i>Delstrekning 4: Ølen - Dalsdal</i>		
1.0 D	Middels negativ (--)	2
1.4	Middels negativ (--)	1
<i>Delstrekning 5: Dalsdal-Skjoldastraumen</i>		
1.0 E	Stor negativ (---)	2
1.5	Middels negativ (--)	1
<i>Delstrekning 6: Skjoldastraumen - Dueland</i>		
1.0 F	Middels negativ (--)	1
1.6	Middels negativ (--)	2
<i>Delstrekning 7 -Dueland - Ådnavatnet</i>		
1.0 G	Liten negativ (-)	1
1.7	Middels negativ (--)	4
1.8	Middels negativ (--)	3
1.9	Middels negativ (--)	2
<i>Delstrekning 8: Ådnavatnet - Gismarvik</i>		
1.0 H	Liten til middels negativ (-/--)	
<i>Minst konfliktfylte helhetlige løsning Blåfalli-Gismarvik</i>		
Delstrekning 1: Blåfalli-Litledalen alt. 1.1		
Delstrekning 2: Litledalen – Høylandshovda alt. 1.2		
Delstrekning 3: Høylandshovda-Ølen alt. 1.0 C		
Delstrekning 4: Ølen – Dalsdal alt.1.4		
Delstrekning 5: Dalsdal-Skjoldastraumen alt.1.5		
Delstrekning 6: Skjoldastraumen – Dueland alt.1.0 F		
Delstrekning 7: Dueland – Ådnavatnet alt. 1.0 G		
Delstrekning 8: Ådnavatnet – Gismarvik alt. 1.0 H		
<i>Mest konfliktfylte helhetlige løsning Blåfalli-Gismarvik</i>		
Delstrekning 1: Blåfalli-Litledalen alt. 1.0 A		
Delstrekning 2: Litledalen – Høylandshovda alt. 1.0 B		

Hovedalternativ	Konsekvens	Rangering
Delstrekning 3: Høylandshovda-Ølen alt. 1.3		
Delstrekning 4: Ølen – Dalsdal alt.1.0 D		
Delstrekning 5: Dalsdal-Skjoldastraumen alt.1.0 F		
Delstrekning 6: Skjoldastraumen – Dueland alt.1.6		
Delstrekning 7: Dueland – Ådnavatnet alt. 1.7		
Delstrekning 8: Ådnavatnet – Gismarvik alt. 1.0 H		
Transformatorstasjon – utvidelse av eksisterende		
Blåfalli koblingsanlegg	Ubetydelig til liten negativ (0/-)	
Transformatorstasjon – ny		
Gismarvik transformatorstasjon – 300 kV	Liten til middels negativ (-/--)	

3.7.3 Konsekvenser av Sauda transformatorstasjon / Sauda – Gismarvik samt kobling 3.1

Konsekvenser i anleggsfase

Se omtale av anleggsfase for alternativer mellom Blåfalli og Gismarvik.

Konsekvenser i driftsfasen

Alternativ 2.0. Sauda-Skjoldastraumen

Alternativet følger delvis eksisterende trasé fra Sauda, og kan kobles til alle alternativer som går videre fra og med delstrekning 6 Skjoldastraumen-Dueland.

Alternativet berører direkte delområde 7 Indre del av Saudafjorden og 8 Etne- og Saudafjellene med liten til middels verdi, 9 Øvre del av Vikedalselva og Fjellgardsvatnet og 10 Vindafjord med middels til stor verdi og Vats og Gjerdesdalsvatnet med middels verdi.

Ny kraftledning vil gå fra Sauda transformatorstasjon, over Brekkeheia og krysse Åbødalen. Ledningen vil deretter knekke sørvest og krysse nedre del av Nordstøldalen ved Amdal og det nye hyttefeltet Brekkestølsbråtet før den blir parallellført med eksisterende ledning videre vestover mot Svandal. Ledningen vil være parallellført og krysse området Etne- og Saudafjellene, som er friluftsområde av stor verdi, før den vil gå langs nordsiden av Fjellgardsvatnet og nord for øvre del av Vikedalselva. Deretter knekker den nordvestover til Frøland. Her vil ledningen gå i utkanten av Olaliområdet. Fra Frøland går ledningen over Hovda ved Sandeid, krysse daldraget mellom Sandeid og Steinsland og gå på nordsiden av Gjerdesdalsvatnet før den blir parallellført fram til alt. 1.5 på delstrekning 5 Dalsdal-Skjoldastraumen.

Den vil være lite synlig fra Sauda sentrum, men dalkryssingen i Åbødalen vil bli lokalt synlig. Den blir godt synlig fra det nye hyttefeltet og fra vintersportsstedet Sauda skisenter i Svandalen. Den vil krysse en av Turistforeningens stier fra Svandalen og inn i fjellområdet, men i parallellføring med eksisterende ledning. Ledningen vil være godt synlig også i den bratte dalsiden langs Fjellgardsvatnet, men lite synlig fra Øvre del av Vikedalselva på grunn av topografi. Ledningen kan bli noe synlig fra Olaliområdet, men vil ikke påvirke heiområdet i stor grad. Fra Sandeid vil ledningen være synlig der den krysser de to dalførene, spesielt kryssingen av daldraget mellom Sandeid og Steinsland vil være uheldig for landskapet. Ved Gjerdesdalsvatnet vil ledningen bli godt synlig i dalsiden.

Tiltaket vil stedvis være dårlig tilpasset stedets form og elementer, herunder daldraget mellom Sandeid og Steinsland, Fjellgardsvatnet og Svandal. Selv om dette ikke er en nærføring, det vil være ca. 120 m mellom de to ledningene, vurderes det som positivt at ledningen parallellføres med eksisterende linje på deler av strekningen.

Omfanget av tiltaket vurderes å være *middels negativt*. Konsekvensen blir **middels negativ (--)**.

Alternativ 2.1 Sauda-Litledalen

Alternativet går fra Sauda transformatorstasjon til Litledalen der det kan kobles sammen med alternativene fra Blåfalli fra og med delstrekning 2.

Alternativet berører direkte delområde 7 *Indre del av Saudafjorden*, 8 *Etne- og Saudafjellene* med liten til middels verdi og 6 *Etnefjorden* og Etne med middels til stor verdi.

Ny kraftledning vil gå fra Sauda transformatorstasjon, over Brekkeheia og vestover mot Etne- og Saudafjellene som er friluftsområde av stor verdi. Den vil krysse både Åbødalen og Nordstøldalen før den går videre inn mot Etne- og Saudafjellene. Dalkryssingene vil bli lokalt synlige, spesielt fra Åbødalen. Ledningen vil krysse nordlig ende av Lykilsvatnet og gå videre langs nordsiden av vannet. Den nye ledningen blir synlig fra Løkjelsvatnhytta og området rundt som er kjerneområder for friluftslivet. Området er i dag preget av kraftutbygging og flere vann er regulert deriblant Lykilsvatnet. Den nye ledningen vil være med på å forsterke dette preget. Dette alternativet medfører tap av store, sammenhengende naturområder med urørt preg (SNUP).

Omfanget av tiltaket vurderes å være *middels til stort negativt*. Konsekvensen av tiltaket blir **middels negativ (--)**.

3.1 Oppheim-Frøland

Alternativet er en mulig kobling mellom omsøkte traseer fra Blåfalli og 2.0 fra Sauda, samt mellom 2.1 og 2.0 fra Sauda.

Alternativet berører direkte delområde 11 *Ølen* med middels verdi og 10 *Vindafjord* med middels til stor verdi.

Deler av ny ledning fra Oppheim til Frøland vil gå over høgheiområdet Olaliområdet og påvirke landskapet negativt. Olaliområdet er et kjerneområde for friluftsliv for hele Haugalandet på vinterstid, hvor mange folk ferdes og landskapet er preget av store sammensatte og varierte myrlandskap, som gir høgheiområdet særpreg.

Omfanget av tiltaket vurderes å være *middels til stor negativt*. Konsekvensen blir **stor negativ (---)**.

Utvidelse Sauda transformatorstasjon

Alternativet berører direkte delområde 16 *Indre del av Saudafjorden* med liten til middels verdi. Utvidelse av arealet for Sauda transformatorstasjon er allerede omsøkt og har fått konsesjon. Tiltakene som vil komme i forbindelse med en ev. ny 420 kV ledning vil ikke ha påvirkning på landskapet i vesentlig grad.

Omfanget av tiltaket vurderes å være *intet til lite negativt*. Konsekvensen av tiltaket blir **ubetydelig til liten negativ (0/-)**.

Tabell 3-5. Oppsummering av konsekvenser for landskap ved alternativer som er aktuelle ved utvidelse av Sauda transformatorstasjon.

Alternativ	Konsekvens
<i>Sauda – Skjoldastraumen</i>	
2.0	Middels negativ konsekvens (- -)
<i>Sauda - Litledalen</i>	
2.1	Middels negativ konsekvens (- -)
<i>Kobling 3.1 Oppheim - Hovda*</i>	
3.1	Stor negativ konsekvens (---)
<i>Sauda transformatorstasjon</i>	
	Ubetydelig til liten konsekvens (0/-)

*Kan potensielt også kobles med alternativer fra Blåfalli. Kun selve koblingsstrekningen Oppheim – Hovda er vurdert.

3.7.4 Konsekvenser av alternativ 6.0 Gismarvik – Håvik

Konsekvenser i anleggsfase

Se omtale av anleggsfase for alternativer mellom Blåfalli og Gismarvik.

Konsekvenser i driftsfasen

Alternativet forutsetter at ny transformatorstasjon bygges på Håvik. Alternativet kan kobles med alle alternativer fram til Gismarvik.

Alternativet berører direkte delområde 16 Karmøy med middels verdi.

Ny ledning vil krysse både Førresfjorden og Karmsundet og vil bli synlig fra deler av Røyksund- og Gismarvikområdet og fra Bratthelgaland. Ledningen vil også bli godt synlig fra Kopervik og Austreimneset. På grunn av svært høye master vil ledningen bli synlig fra Avaldsnesområdet selv om avstanden er lang.

Kryssingene vil oppfattes som en parallellføring og fremheve de eksisterende kryssingene og bli mer fremtredende enn de er i dag. Ny stasjon på Håvik vil bli oppfattes som en forlengelse av industriområdet Hydro Aluminium på Karmøy og forsterke dette.

Omfanget av tiltaket vurderes å være middels negativt. Konsekvensen av tiltaket blir **middels negativ (- -)**.

Tabell 3-6. Oppsummering av konsekvenser for landskap ved ny ledning mellom Gismarvik og Håvik.

Alternativ	Konsekvens
<i>Gismarvik - Håvik</i>	
6.0	Middels negativ konsekvens (- -)

3.7.5 Konsekvenser aluminiummaster kontra stålmaster

Norge er et kupert land med høye fjell og dype daler. Statnett bygger derfor så å si alle sine kraftledninger ved å montere master med helikopter. Høyspentmastene bygges av stålprofiler og dette medfører mange helikopterturer for å få montert en mast. Statnett ønsker derfor å se på lettere materialer som aluminium og kompositt. I tillegg til vekt har disse materialene ingen korrosjonsproblemer og man ser også derfor muligheten for å redusere kostnader relatert til

vedlikehold. Aluminiummaster kan bli aktuelt å bruke på strekningen fra Ølensvåg til Gismarvik og på kortere strekk nordover fra Litledalen (mer aktuelt på 1.0 A enn på 1.1).

For landskapet i de aktuelle områdene vil det være forskjeller mellom aluminiummaster og stålmaster med tanke på synlighet. Aluminiummastene vil være betraktelig lysere i fargen enn stålmastene og vil bli mer fremtredende i landskapet. Se foto under. Konstruksjonsmessig vil mastene til forveksling være like, men overflaten vil ha en annen glans og vil ikke bli mattet over tid på samme måte som stål. Spesielt i klart vær med sol vil det oppstå refleksjoner fra aluminiummastene. Dette sammen med en lysere farge vil gjøre den mer fremtredende i landskapsbildet. Stålmastene med mer matt overflate og en nyanse som er mer ton i ton med et typisk naturlandskap, vil gli bedre inn i omgivelsene. Mot horisonten vil det være væravhengig hvor fremtredende de ulike mastene vil bli. Spesielt mot blå himmel vil aluminiummastene være svært synlige, men mot skyet grå/hvit himmel vil kontrasten være mindre. For stålmastene vil det være motsatt, men i noe mindre grad.

Konsekvensen av tiltaket vurderes å bli noe mer *negativ* for landskapet dersom det bygges aluminiummaster på de aktuelle strekningene.

Aluminiummaster er i dag kun under utvikling for bæremaster på 420 kV spenningsnivå og det legges derfor til grunn at forankringsmastene på hele strekket skal bygges med standard stålmaster. Det er ingen klar løsning i dag på hvordan aluminiummaster kan kamufleres med farging av overflate slik det er mulig med stålmaster. Det kan være en fordel at alle mastene på strekninger i enhetlige landskapsrom er like, både bæremaster og forankringsmaster, for å skape et mer ryddig uttrykk. Det vil også være en ulempe for landskapet hvis det vil være vanskelig med kamuflasjetiltak på strekninger som krever dette.

Figur 3-36. 420 kV aluminiummast under bygging nær Kobbvatnet transformatorstasjon til venstre i bildet og eksisterende stålmast til høyre. Stålmaster med mer matt overflate og en nyanse som er mer ton i ton med et typisk naturlandskap vil gli bedre inn i omgivelsene. Foto: Statnett.

Figur 3-37. 132 kV master (Fortun -Øvre Årdal). Aluminiummasten til høyre er mer fremtredende i landskapet enn de to stålmastene til venstre, spesielt med blå himmel i bakgrunnen. Foto: Statnett.

Figur 3-38. 132 kV master (Fortun- Øvre Årdal). Aluminiummasten til høyre er mer fremtredende i landskapet enn de to stålmastene til venstre. Stålmastene med mer matt overflate og en nyanse som er mer ton i ton med et typisk naturlandskap vil gli inn bedre inn i omgivelsene. Foto: Statnett.

Figur 3-39. 132 kV master (Fortun- Øvre Årdal). På grunn av motlyset fremstår begge mastene ganske mørke mot den lyseblå himmelen. I klart vær med sol vil det oppstå refleksjoner fra aluminiumsmasten til venstre. Foto: Statnett.

3.8 Avbøtende tiltak

3.8.1 Begrense inngrep

I de oversiktlige landskapsrommene med skogkledde dalsider kan kraftledningen bli fremhevet som resultat av rydding langs linja. Dette gjelder spesielt der traseen går gjennom områder med granplantefelt. Å sette igjen lav skog og krattvegetasjon vil kunne dempe denne effekten og bidra til å tilpasse kraftledningen i landskapet. Nødvendig bredde på ryddebeltet bør vurderes for å unngå unødig hogging og fremheving av traséen. En bevisst behandling av vegetasjonen langs ledningen bør ivaretas gjennom skjøttselsplaner for rydding og ved avtaler med skogeiere. Aktuelle områder for dette kan være ved det kulturhistoriske landskapet ved Etne.

For permanent og midlertidige anleggsdeler er det viktig å begrense permanente sår som skjæringer og fyllinger. Veitraséer kan eksempelvis stikkes på stedet der topografi og vegetasjon kan være utfordrende.

3.8.2 Topografi -og landskapstilpasning

På steder der kraftledningen kan bli dominerende mot horisonten eller andre sårbare elementer bør linjeføringen legges slik at den best mulig underordner seg landskapet og blir minst mulig synlig.

3.8.3 Fargesetting av master, ledninger og isolatorer

Fargesetting av master, linjer og isolatorer kan være aktuelt i mindre landskapsrom og ved nærføring i skogbevokste områder. Aktuelle områder for dette kan være fra Sandeid til og med Fjellgardsvatnet og ved det kulturhistoriske landskapet ved Etne. Hvilke master som bør farges bør utredes i forbindelse med utarbeidelsen av miljø-, transport- og anleggsplan (MTA) for tiltaket. Det samme gjelder for fargevalg på permanente bygninger i forbindelse med utbyggingen.

3.8.4 Tilbakeføring av berørte områder

Områder som er berørt ved anleggelse av kraftledningen skal tilbakeføres og tilpasses omkringliggende landskap.

3.9 Oppfølgende undersøkelser

Det foreslås at landskapsarkitekt engasjeres ved endelig vurdering av masteplassing. Det foreslås for øvrig ingen videre undersøkelser og overvåking av hensyn til fagområde landskap.